

Uj Kelet

...ivatban
...ormékben
...Ernő

...vezet.
...Ferdinand 12. szám.
...földi modellek.

...hétfőn Turnu-Severinbe
...a jövő hét végén tér,
...Bécsből jövet, ma Bucu-
...bucici Mihály, a nemzeti
...partományi szervezetének
...ma érkezik a fővárosba.
...tavian is.

...kíséretével tegnap Ga-
...neglatogetta a kikötőt és
...ste tíz órakor a Regele
...Malcova utazott a fran-
...aki kíséretével csütörtök-
...ta vidékén. Garcelin tá-
...rovamegyei Brazira uta-
...a petróleumfinomító üze-
...esen a hadgyakorlatokra
...nök.

...dők Galatyon az európai
...ülésszakka, amely a teli
...blémával fog foglalko-
...együtt az uralkodó as-
...fahérváron.

Agál a német wett beszédére

A Deutsche Diploma-
...Roosevelt beszédét kom-
...gy Roosevelt nagy álta-
...csupán a szerződés-
...élkül, hogy különbséget
...között, amelyek meg-
...erkölcsek és amelyek
...gondolnak, anélkül, hogy
...nem beszélt a bolseviz-
...egyaránt fenyegeti az
...népeket. Ha az Egyesült
...és nemzetek egyesülése-
...megfélemlítésében látja
...egy ilyen javaslatnak
...forrati értelme, ha pontos-
...hogy melyik a békés és
...A Roosevelt által meg-
...nem elegendők a jónak a
...bőnbőztetésére.

yvek iratok rtációk

...kivitelben készü-
...nek a
...RNITAS

...adó Részvénytárs-
...Ciu, Str. Barez
...Telefon: 8-61.

...nyv és Lapkiadó R. T.
...ada: Baron L. Pop 10.
...szám: 18-60.

...SZURAT

NGS. RAMASETTER ROBERT

urnak

BUDAPEST

Disztör 2 I. em.

JA

ROMANIA

1 LEU POSTA

Uj Kelet

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Taxa postala
plătite in num.
No. 224713/929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félre 12, egészévre 20 dollár. Hir-
detések díjazás szerint. Az „UJ
KELET” a transilvaniai és banati
zsidóság egyetlen politikai napilap-
ja. Cikkeink utányomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jámbor
Ferenc, Bucuresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Cobălcescu 52.

Péntek 1937. október 8.

5698. EV. XX. EVF.
Chesván 3. 226. SZAM.

A palesztinai leszámolás

A londoni sajtó joggal kérdi, miért kellett várnia oly sokáig a palesztinai kormányának az intézkedésekkel, amelyeket az utóbbi napokban foganatosított az ország rendjét és békéjét fenyegető arab vezetők és agitátorok ellen.

Kézenfekvőnek látszik, hogy ha ez 1936 áprilisában történik, nem kerül sor a hat-hónapos zavargásokra és nem szenved oly sok kárt az ország békés arab és zsidó lakosága egyaránt.

A londoni lapok csodálkozása azonban mégis feltűnik. Csakugyan nem tudnák ezek a jól informált lapok, hogy a Birodalom kormányának a magatartása nem is olyan egyszerűen és célnélküli, mint ahogy a látszat mutatja?

Ha nem így volna, bizonyára másként alakult volna a dolgok Palesztinában. S ha most erős kezét mutogatja a palesztinai kormány, — ez csak azt jelenti, hogy a tavalyi gyengekező politikának éppúgy céljai voltak, mint a mostani erősebb magatartásnak az arab terrorral szemben.

Hogy mi a cél, — kézenfekvőnek látszik: a felosztási terv, amelynek útjából, úgy látszik, el akar seperni minden akadályt a kormány.

A palesztinai zsidóság éber szemmel figyeli a dolgokat és kíváncsian kérdi: mi lesz ezután?

Az ifjuság professzionális orientálódása

Madgearu vasárnap nagy beszédet mondott a nemzeti pártasztrai ifjuság előtt.

A volt pénzügyminiszter hangsúlyozta, hogy a nemzeti pártasztrai hatalomra kerülése esetén elsőfőndű programpontjának tekintik a Fománóság elsőbbségének biztosítását a gazdasági életben.

Ebben a kijelentésben nincs semmi meglepő. A nemzeti pártasztrai — akárcsak a liberálisok — oly módon igyekeznek kihuzni a jobboldali agitáció mefegfogát, hogy átveszik ezeknek jelszavait. A két párt között egyfő nemesebb vetélkedés folyik az utóbbi időben akárhán, hogy azt a bizonyos mefegfogat melyik tudja inkább kihuzni.

De igazságtalanok volnánk, ha nem mutatnánk rá, hogy Madgearu rendkívül élesen ítélte el azt a demagógiát, amelyet a jobboldali pártok a kisebbségi kérdéssel (kapcsolatosan kifejtettek.

— Az ifjuság — mondotta Madgearu — nem azért igyekszik az egyetemekre, hogy komolyan a tanuláshoz szenteljék idejüket és különösen nem igyekeznek elsajátítani azokat a tudományos diszciplínákat, amelyeket alkalmazásukban állandó felkészültséget és áldozatkészséget kívánnak. Az ifjuság Kanáán lát az egyetemeken, diplomákat tehmő Kanáán, amelyek megnyitják az utat az állami költségvetésbe felvett állásokhoz.

Az egyetemeken végzett revízió megmutatta, hogy mily nagy azoknak a diákoknak a száma, akik nem tettek és nem teszik le rendszeren vizsgáikat.

Madgearu jellemző számokkal szolgált ezzel kapcsolatban.

1934-35-ben 41.307 diák volt beíratkozva a romániai egyetemekre — ezekből 32.773 román. Ugyanazon évben összesen 3707 fejez be tanulmányait, ezekből 2848 román. Tehát a beíratkozott diákoknak még 9 százalékat sem promoválták ügyvédnek, orvosnak, mérnöknek, építésznek, stb.

A végzetek közül 1055 jogi licenciát kaptak, 428-an a kecskedelmi akadémiát végeztek el, 98-an a mezőgazdasági fakultást, 133 a műegyetemetek. Végül 270 orvos és 61 állatorvos szerepel még a végzetek között.

Ez a statisztika minden demagóg frazeológiánál világosabban mutatja a felső oktatás tragikus helyzetét. A diákok tízezrei közül neveltségesen kis százalék az, amely pontosan leteszi vizsgáit és befejezi tanulmányait.

„Mától kezdve megindul a békés népek közös fronton való felvonulása”

Az amerikai közvélemény többsége helyesli Roosevelt új külpolitikai kezdeményezését

Delbos meglegedését fejezte ki Roosevelt beszéde felett

Roma, október 7. (Radór). A Stefani jelenté Newyorkból, hogy a kormány hivatalos nyilatkozata, amely Japánt támadófélné nyilvánította, mely benyomást keltett. A lapok kiemelik a Roosevelt elnök és a Népszövetség tevékenysége közti párhuzamosságot. Habár a közvélemény nagyjában egyetért az elnök beszédében foglaltakkal, bírálatok is elhangzanak. A Newyork Journal riadót fúj a Roosevelt elnök által kinyilvánított beavatkozási szellem ellen és emlékeztet Wilson elnök tevékenységére, aki olyan háborúba sodorta Amerikát, amit a nép nem kívánt. A lap szerint amikor Roosevelt elnök olyan rendőrszerpét tulajdoníthatja Amerikának, amely más népeket felkérte hivatott kényszeríteni, a viharba rántja Amerikát, ahelyett, hogy mentesítéssel attól. Az egyetemes elnök által az amerikai békét meg lehet védeni, az idegen viszályoktól való tartózkodás. Hugh Johnson tábornok a Word Telegram című lapban sajnálkozik az elnök háborús magatartása felett és azt állítja, hogy a népet meg kell kérdezni akarata felől. Roosevelt, mialatt békét akar teremteni, annak megszüntését kockáztatja. A Daily News azt hiszi, hogy helyesebb Japánnal szembeállni most, mint Kína meghódítása után és azon feltevését fejezi ki, hogy Roosevelt elnök beszédével ki akarta puhatólni a közvéleményt. A Herald Tribune összehasonlítást tesz Roosevelt elnök Japánhoz és Wilson elnök Németországhoz intézett intő szöveze között. A lap szerint, ha az Egyesült Államok kalandba verik a Népszövetséget, nem állhatnak majd félre, ha a japánellenes fenyegetések és bojkott meghiusulnak. Stimson, Hoover elnök volt külügyminisztere a Newyork Times-ban helyesli a japánellenes akciót és azt indítvá-

nyozza, hogy az Egyesült Államok működjenek együtt a Népszövetséggel. Amerika és Anglia pedig kössenek megegyezést abban az irányban, hogy felfüggesztik a Japánnak való szállítást.

Egyidejűleg több amerikai pacifista szervezet, amely az Egyesült Államok semlegesége érdekében folytat hadjáratot, közleményt adott ki, amelyben igen élesen támadja Roosevelt elnököt. Rooseveltet azzal vádolják meg, hogy háborúba sodorja az országot és ugyanazon utra lépett, mint 1917-ben. Szót emelnek a szervezetek az egyetemes akciók ellen, amelyek a háború előidézői és bírálják az elnököt, akinek szerintük nincsen építő béketerve. A közlemény azt állítja, hogy a béke megmentésére egyedül a demokratikus elvek alkalmazása alkalmas, viszont Roosevelt úgy tevékenykedik, mint egy diktátor.

Az amerikai kormány elégedett Washingtoni jelentés szerint kormánykörökben elégedettek a sajtó magatartásával, amit Roosevelt csikgói beszédével szemben tanúsít. A beszéd, mint állítják, hivatott volt a közvéleményt előkészíteni a tényleges együttműködés politikájára. A lapok vezércikkei majdnem egyhangulag elismerik, hogy Roosevelt elnök a nemzet érzéseinek adott kifejezést, de egyes lapok fenntartással éneik a gyakorlati lépéseket illetően, amelyek az elnök által javasolt együttműködést jelentenek. Roosevelt beszéde a véleménynyilvánításon túl új éra inaugurálását is jelenti. Mától kezdve megindul a békés nemzetek felsorakozása közös fronton. A Feher Ház környezetében egyhangú a vélemény, hogy számitani lehet az Európához intezendő ajánlásokra.

Az Egyesült Államok álláspontja egyezik a Népszövetséggel a kínai kérdésben

Mint Washingtonból jelentik, az amerikai külügyminisztérium által Kinára vonatkozó kiadott közleménye rámutat arra, hogy a távolkeleti viszály kitörése óta az Egyesült Államok igyekeztek rábírnai a kínai és japán kormányokat, ne folyomadjanak hadműveletekhez. Amerika felajánlta segítségét elfogadható megoldás keresésére végett, hogy a viszály békés uton legyen rendezhető. Miután ismerteti azon elveket, amelyek a béke fenntartására irányuló nemzetközi kapcsolatok alapját kell hogy képezzék, amiket különben Roosevelt elnök kifejtett október 5-i csikgói beszédében, a közlemény így folytatja: „A távolkeleti helyzet alakulásával szemben az Egyesült Államok kormánya kényszerítve látja levonni azt a konklúziót, hogy a kínai-japán haditevékenység összeegyeztethetetlen azon elvekkel, amiknek a nemzetek közti kapcsolatokat urálniok kell, továbbá a kilenchtalmi egyezmény kikötéseivel, valamint a Briand-Kellogg-paktum előírásaival is. Tehát az Egyesült Államok

Kínával szembeni álláspontja egyezik a Népszövetségével.”

Az Egyesült Államok elfogadják a meghívást a kilenchtalmi értekezletre

Mint Washingtonból jelentik, a külügyminisztérium körében kijelentették, hogy az Egyesült Államok mindaddig nem kaptak meghívást a kilenchtalmi értekezlet aláíróinak értekezletére. Mértékadó körökben mégis azt állítják, hogy az amerikai kormány elfogja fogadni a meghívást és hogy magatartása a szerződésességekkel szemben egyezni fog a Népszövetséggel.

Washington, október 7. (Radór). Roosevelt elnök, aki Hydeparkból visszaérkezett, kijelentette, hogy rendkívüli ülészakra hívja össze a kongresszust november első napjaiban.

(Folytatása a nyolcadik oldalon)

Ebben a mindemelőt is mezőgazdasági országban egy év alatt összesen 98 agromon kefél ki az egyetemekről. A többség a jogi fakultáson zsufolódik össze, amelynek diplomája könnyebb előmenetelt biztosít a bürokráciában.

Madgearu feltette a kérdést: hogyan lehet a román ifjuság ilyen csekély százalékban

tosítani az iparban és kereskedelemben, ha a omán ifjuság ilyen csekély százalékban érdeklődik a gyakorlati pályák iránt?

Pop Valér kölevéllel válaszolt.

Madgearu statisztikájának igazságát azonban nem változtathatja meg semmilyen amminisztatív erőszak.

VILAG TÜKRÉ

Kicsoda Aga kán?

Elegánsan és méltóságteljesen elnököl a Népszövetség őszi Aszsemblee-je felett öfenésége Aga kán, aki Indiát képviseli a nemzetek genfi gyülekezetében. Megingathatatlan nyugalma, diplomatikus udvariassága a viharos vitáknál is érvényesül, úgyhogy már most is megállapítható: Aga kán a Népszövetség egyik legkitünőbb elnöke lett. Megválasztásával a Népszövetség tagállamai India egyenjogúságát akarták hangsúlyozni és ezzel nagy szolgálatot tettek mindenkéltt a brit birodalomnak is. Hiszen India államjogi helyzete még elég ködös, a nagy alkotmányreform még csak most egyengeti az utat az ázsiai császárság önkormányzata felé, úgyhogy Aga kán elnökké választása ugyszólván előleg a jövő számára. Aga kán az elnöki székben kitünő szónoknak bizonyult, fejedelmi vendéglátásával pedig megédesítette a népszövetségi delegátusok genfi napjait. Bökezüi reprezentációja szinte már sok volt a polgárlasan szolid genfiel számá-ra, akik kissé fejcsóválva elmélkedtek arról, hogy miatlatt Kinába s Spanyolországban naponta ezek és ezek pusztulnak el, öfensége Aga kán gondatlan túndérvilágot varázsol a Népszövetség városába.

Londonban, ahol Aga kánt jól ismerik, mindezen nem csodálkoznak. Az indiai herceg, ez a kövérkés barnásbőrű, körülbelül 60 esztendőes gentleman a maga csonkteretes szemüvegével Európa elegáns fürdőhelyein, a világvárosok főuri szalonjaiban egyaránt otthonos. Az angolok azonban mindemelőt mint a sportélet kimagasíó egyéniségét tisztelték. Lőtenyésztesével az európai istállóutajdonosok aligha tudnak versenyrekelni. Aga kán anyagi ereje és áldozatkészsége egyaránt határtalan. A legjobb, a legneembesebb telivereket szerzi meg istállója számára és kétszeres derbígyőzelmével koronázta meg utóéletében turfsikereit. Nagyvilágit hírnevét világszerte visszhangot keltő szerelmi regénye is növelte. Pár év előtt (miután olasz származású első feleségétől elvált) beleszeretett egy rivierai cukrászból túndököző szépségű elarusítókisasszonyba és a fiatal francia leányt hitvesévé, „Degum Aga kán”-ná, mesebeli gazdagságú keleti hreccagasszonnyá tette. A főuri társaság minden krónikájában méltóan folytatja az apai hagyományokat első házasságából származó fia és örököse, Ali kán, aki két év eőt London egyik nagy portfelvert főuri valóperébe mint a szerencsés harmadik — jogászilag itt co-respondentnek nevezik ezt a szerepet — kapcsolódott és a válás kimondása után meg is esküdött a Guinness sörindasziából származó, dugszagdag angol ladvéval, aki ép pár hó előtt unokával ajándékozta meg Aga kán öfenséget.

Ha valaki csak az európai turfélet és „society”-krónika látszógéből itéli meg Aka kán szerepét és jelentőségét, teljesen téves képet kap erről a távolkeleti főurról. A szó legjobb értelmében Aga kán kettős életet él: a legjobb frakkokban, a legegánsabb sportöltönyökben mutatkozó herceg Európában nem más, mint bökezüi, nagyvonalú arisztokrata, akinek módja és kedve van arra, hogy minden fényűzést megengedjen magának. Hazájában azonban, sőt nemcsak ott, hanem egész sereg más Európán kívüli országban is több, mint közönséges halandó, több, mint herceg és több, mint fejedelem. Körülbelül 10 millió ember él e földön, aki a Népszövetség ezévi elnökét, mint félistent tiszteli: a vállalalapotó Mohamed próféta jogszéri utódját, örökösét és műve továbbfolytatóját.

Tudvalevő, hogy Aga kán a világ leggazdagabb emberei közé tartozik. Ilyen gazdagságok összemérése lehetetlen és így nehéz eldönteni, hogy valóban a legszeggazdagabb-e? Elég annyi, vagyonát sokszázmillió fontra becsülik, jövedelmei pedig szinte hártartalannak tűnnek, a roppant számozott szédülő európai szemében. Annál érdekesebb az a kevéssé ismert tény, hogy a fantasztikus gazdagsága fejedelemnek nincs is országa — sőt nem is sorozható a többé-kévesbé önálló indiai uralkodók közé, mint például az Európát járó maharadzák. Még érdekesebb, hogy Aga kán, aki India képviselőjeként elnököl a Népszövetségben egyesült

országok felett, valójában nem is — indiai. Gsaládja, mely Perzsiából származik, csak két-három emberöltő tepedett le Indiába és az Aga kán alá tartozó vallásközösségek több híve van, például Taskendban, Bokharában, Samarkandban, Afganisztánban, vagy afrikai területeken, így Ugandában, Zanzibában. Kenyában, mint a dinasztia Ghazájában, Perzsiában, vagy magában Indiában.

Aka kán hívei különböző világérszéken és országokban vannak szétszórva, a világi hatalom eszközei nélkül, mint egy vallásközösség feje csak a hit erejével uralkodik felettük. Hívei, az izmailiták. Aga kán dinasztiájában testesítik meg Mohamed örökségét és korlátlan tiszteletet élvező méltóság a nemzetiségben apáról fiúra száll. Mint mind-ebből kiüláglók, az izmailiták az izlámhoz tartoznak, de tisztában kell lenniük azzal, hogy a mohamedánizmus ugyanúgy különböző felekezetekre oszlik, mint a kereszténység. A mohamedánok két legnagyobb csoportját a Sunniták és a Sziták alkotják, de a két főágazaton belül még egész sereg különböző egyház, szekta virágzik. Az izmailiták tehát Aga kán hívei, a Shia-tagozat egyik szárnyát, vagy hogy maradjunk a közkeletű megjelölésnél, egyik szektáját alkotják.

E mohamedán felekezetek kialakulása és fejlődése felőli az izlám egész évezredes történetét és így messze meghaladja az Aga kánról szóló beszámoló kereteit.

Eltelkintve ezektől a bonyolult valástörténeti problémáktól, a Népszövetség büszke lehet arra, hogy ezévi nőke a származás ősi-sége és előkelősége tekintetében bizony felül-mul minden európai dinasztiát. Őseit egyenes vérvonalban egyrészt Mohamed próféta leányát, a legendás Fatimeh, másrészt az ókor perzsa királyi családjáig vezetheti vissza. Több, mint 1300 esztendőre fonódik össze az Aga kán nemzetiség története Ázsia történelmével. Az izmailiták, akik Aga kánban fejüket tisztelik, szentül hiszik, hogy nagy imámjuk Istennel közvetlen kapcsolatban áll és a Mindenható maga irányítja gondolatait és tetteit.

Valamikor az Aga kán nemzetiség messze kiterjedő világi hatalommal is rendelkezett. Perzsiában önálló birodalom felett uralkodtak, majd Szíriában alapítottak hatalmas uralkodó dinasztiát, de a török hódítók tulereje megtörte az Aga kánok uralmát és e nagy nemzetiség világi hatalma így már sok évszázada véget ért. Az utkorban azonban a dinasztia politikai jelentősége — más vonatkozásban — újjáéledt. A mostani Aga kán nagyatya bölcs előrelátással életre-halálra szövetséget kötött az angolokkal és a Távol-Keleten dadalmas Sir Charles Napier brit tábornok leghűségesebb segítőjára lett. Az angolok — ugyancsak nagy bőcsen — hálaalkalmat bizonyították és Aga kánok — a név öröklődik — a királyi fenség címet adták, a családot ismét felruházták fejedelmi előjogokkal és a nemzetiség tagjait a legmagasabb állami hivatalokba ültették.

Az Aga kánok mérhetetlen vagonya azonban mindenképp a szekta híveitől származik. Izmailiták a világ bármely részén éljenek is, szívesen róják le adójukat egyházuk istennétféje számára, és miután ez már így megévszázadok óta, nem esoda, hogy az Aga kánok vagonya lassanként mesebeli méreteket ölt. Ezenkívül az utolsó nemzedékek értékettek ahhoz is, hogy modern gazdasági eszközökkel növeljék bevételeiket. Az izmailiták minden esküvő, születés, keresztelés, temetés alkalmával megemlékeznek az egyházfőről, a legnagyobb adomány azonban az évszázados hagyományokra visszatekintő mérethi szertartáson alakszik. Ez abból áll, hogy a hívek bizonyos ünnepélyes alkalmakkor öfensége fizikálilag is súlyos egyéniségét mérelegre helyezik és ugyanannyi aranyat ajánlanak fel számára, mint amennyit a méreleg súlyban mutat. Miután a jól jövedelmező ceremónia több országban ismétlődik, Aga kán aranykincse egyre gyarapszik. Mult esztendőben például a jelenlegi Aga kán aranyjubileuma alkalmából 30.000 font értékű aranyat ajánlottak fel az afrikai hívek, de öfensége, aki 51 év előtt, 9 éves korában lépett ősei örökébe, ezuttal még a szokottnál

is nagylelkűbbnek mutatkozott és a teljes összeget jótékonycéllra fordította.

Az izmailita szektának Indián belül csak ujabban vannak hívei javarészt megtérített hinduk, akiket Khojáknak neveznek. Bár számuk nem túlságosan nagy, rendkívüli intelligenciájuknál fogva épügy, mint a Parsik, India gazdasági életében vezető helyen állanak. Az angolok számára Aga kán a mohamedánokra gyakorolt nagy befolyása miatt felbecsülhetetlenül értékes személyiség. Emellett az indiai fejedelmek között is igen népszerű, úgyhogy már több alkalommal fordult feléje úgy az anyaország, mint az indiai császárság bizalma. Többek között a híres Kerakasztal konferenciánál ő vezette a indiai delegációt, később pedig ő képviselte Indiát a fegyververési konferencián is. Politikai karrierje kétségkívül most teljessédt ki, amikor majdnem egyhangúan megválasztották a Népszövetség egyik legnevezetesebb Assemblé-jának elnökévé. Mindez persze fontos és jelentőségteljes, azonban az angol nagy tömegük szemében talán még fontosabb az, hogy Aga kán lovai a Derbyt kétszer, a St. Legert és a Cesarevitchet háromszor, az Oaksot pedig egyszer nyerték meg. Ilyen rekorddal még senki sem dísekedhetett az angol turf életében. Ennél többet az angol sportbarátok még egy valódi „félistentő” sem követelhetnek...

(R. L.)

Egy utazó-riporter jegyzeteiből...

Déva és Petrozsény között

Deva, október 7. A város piacterén lapégetés történt. A lapégetés formája és módja a következő:

Négy hangos férfi összegyűjt huszonöt kétes külsejű embert a piac közepén. Két rövid, de hatásos jelszavaktól hemzsegő beszéd hangzik el. A „tömeg” nevében két férfi a közeli újságkioszkhoz lép és nyolc példányt kér az égetésre ítélt napilapból. A vételár fejében kifizet 16 lej. A lapbizományos felajánlja a raktárában lévő husz makulatura példányt is, de a megbízottak ezt visszautasítják. Ekkor a tömeg a piac közepére tödül, ott az egyik szónok gyufát vesz elő és meggyújtja a kezében lévő lappeldányt. A lángocska sietve eszi a papírt, bekap a többi lapokba is és a tömeg hangos hejehujája közepette a nyomtatott Betü füstté alakulva egyesül a végtelennel soha el nem pusztítható anyagként. Ezekután pedig a tömegből hat ember megrohanja a tösdét és meg vesz személyenként egy-egy példányt egy másik lapból, melynek szelleme az elégetett lapéval homlokegyenest ellenkezik. A lapbizományos széles mosollyal szolgálja ki a vevőket és a maga hasznán jön rá, hogy a lapégetés voltaképpen üzlet...

Ha az ember utazik, gyakran jut eszébe Nátán Bisztritzki. Mert igaz: Tel-Aviv és Herzlia között az autobuszban az ember azt nézi, vajjon az utitársa orvos, építész, vagy cipész. Déva és Petrozsény között pedig azt, hogy vajjon melyik zsidó...

Déván építkeznek. Komoly esemény a kisvárosban, ahol ilyesmielő pletyka és megélhetési lehetőség egyaránt adódik. Egy román fakereskedő nagy bérházat épít, egy román ügyvéd tetszetős bérháza már készen áll. Valaki megjegyezte: nyilván kiszorították őket a zsidók...

A CFR vagonjain jeleskedő figyelmeztető táblák, különböző nyelvű szövegeit olvagatva, az ember megtanulhatja, milyen az ország lakosságának nemzetiségi arányszáma. A román többség után közvetlenül a francia tömegek, majd a német, végül pedig az olasz kisebbségek következnek. Meglepődünk a romániai olasz néptömegek tehetetlensége fölött, mert tükrik, hogy széles e hazában oly elterjedt anyanyelvük a figyelmeztető táblákon az utolsó helyre szorult. Az meg egészen érthetetlen, hogy angol tömegeinkről miért felejtkezett meg a CFR igazgatósága...

A vonaton legeiterjedtebb napilap a Currentul és az Universul. Néma megilletődéssel üdvözöltük azt a néhány embert, aki Új Keletet vett elő akttatáskájából. A zsufolt vonatok kocsiainak egy-egy sarkából ilyenkor rejtett üdvözlés, szemek felvillanása kelt ki és ezek a szempillantások egyetértettek abban, hogy ami itt most történt, az voltaképpen hősiesség...

Déván és Petrozsényban a vasgárda szellemi vezérei az állami iskolák tanárai közül kerülnek ki.

Petrozsényban a zsidók jelentős összeggel járultak hozzá a görögkeleti templom építéséhez.

Az őszi szezon megindult és a kereskedelmi utazók megkezdték munkájukat. Éjszakánként, vidéki átszálló állomások per-

legációt, később pedig ő képviselte Indiát a fegyververési konferencián is. Politikai karrierje kétségkívül most teljessédt ki, amikor majdnem egyhangúan megválasztották a Népszövetség egyik legnevezetesebb Assemblé-jának elnökévé. Mindez persze fontos és jelentőségteljes, azonban az angol nagy tömegük szemében talán még fontosabb az, hogy Aga kán lovai a Derbyt kétszer, a St. Legert és a Cesarevitchet háromszor, az Oaksot pedig egyszer nyerték meg. Ilyen rekorddal még senki sem dísekedhetett az angol turf életében. Ennél többet az angol sportbarátok még egy valódi „félistentő” sem követelhetnek...

(R. L.)

Lion Feuchtwanger: A hamis Nero

„A zsidó háború” és a „Római Zsidó” után Feuchtwanger új könyve: „A hamis Nero”, új megrázó szenzáció. 410 lap, 132 lej LEPPAGE-nál, Cluj. Postán utánvétellel.

tulajdonjog, részvény és pozíció. Meg kell emlékezni róluk, a bolygó zsidók eme törszéről, akik lehetőleg egy fiúkébe szállnak, be hajnalban, hogy a reggel beköszöntenék, együtt kereshessék elő a tefilint és a talleszt, minthogy ezeknek az utazóknak többsége vallásos zsidó. Olykor egész minigen alakul ki a személyvonat harmadosztályon. Kis csoport ember, akik körül most vihar dul. Emberek, akiknek sorsa csöppet sem irigylésre méltó, de akik ellen azért mégis neki gyürköznek. Román elemnek kellene betötenni a helyüket? Vajjon hol van az a román apa, aki vasuti forgalmazta, vagy adótárnok helyett vigéctet akarna nevelni a fiából? Aligha akad. De a gyűlölet nem vizsgálja a dolgokat ilyen közelről. Az uszítás ereje eljut ide; kisvárosokba, vonatba, vasuti perronokra. A vigécekkel pedig fut, Erdély dus vidékein, a zsufolt személyvonat. Ki tudja meddig és ki tudja hová?

Barzilai István

Wauchope palesztinai fő-kormányzó lemondását várják Londonban

„Amíg nem teszik ártalmatlanná a fegyveres terrorcsoportokat, nem lesz béke és nyugalom Palesztinában” — írják a londoni lapok

Jeruzsálem, október 7. A palesztinai kormány erélyes fellépése és széleskörű intézkedése ellenére is újból súlyos terror-cselekményekre került sor Palesztinában. Az arab terroristák ugyanahhoz a módszerhez folyamodnak, amellyel az 1936-os zavargások kezdetén operáltak. Ez a módszer a szabotázs. Mint már jelentettük, merényletet követtek el a mossuli petroliumvezeték ellen. A csöveket három helyen felrobbantották és a kiömlő olajat felgyújtották. Ramleh mellett megrongálták a vasuti sineket. A helyszíne siető vasuti tisztviselőket rálöttek a terroristákra, akiket szétkergettek. A kormány Haifa melletti baromfi famnját felgyújtották és tönkretették. Akkóban meggyilkolták Abdul Fatach sejket. A kísérletben levő arabot súlyosan megsebesítették. A támadók elmenekültek. A haifai öböl mellett táborozó beduin törzsek főnökét hétfőn ez-szaka meggyilkolták.

Ezek a terror-cselekmények arra mutatnak, hogy a terroristákat nem félemlítették meg azok az intézkedések, amelyeket a kormány az arab nemzeti mozgalom politikai vezérei ellen foganatosított, ellenkezőleg, újabb provokációkra bátorodnak. Ez a magyarázata annak, hogy az angol sajtó a politikai agitátorok ártalmatlanná tétele után most azt követeli a kormánytól, hogy végezzen a terroristákkal. Amíg nem kergetik szét és nem teszik ártalmatlanná a fegyveres terrorbandákat — írják a londoni lapok — addig nem lesz béke és nyugalom Palesztinában.

Nashashibi a fekete listán

Az angol hatóságok folytatják akciójukat az arab agitátorok ellen. Jaffában házkutatást tartottak az ottani arab nemzeti tanács vezetőjének irodájában. Számos dokumentumot elkoboztak. A nemzeti tanács vezetője elmenekült.

A mérsékelt arabok körében nagy megdöbbenést keltett az a tény, hogy a házkutatások során felfedeztek fekete listákon, Ragheb Bej Nashashibi, az arab nemzeti védelmi párt elnökének neve is szerepel a terroristák által halálra ítélt személyiségek között.

Atab Agency alakul?

Hir szerint a palesztinai kormány, miután illeágitilnak minősítette és feozsálla a legfelsőbb arab tanácsot, most azon fáradozik, hogy a testület helyébe „Arab Agency”-t állítson, amely ugyanolyan feladatot töltené be arab részről, mint a zsidók képviselőiben a Jewish Agency. Arab nacionalista körökben viszont hangsúlyozzák, hogy a kormánynak ez a kísérlete meg fog hiúsulni az arab lakosság ellenállásán, amely nem fog belemenni abba, hogy a felszavatott legfelsőbb tanács helyét Arab Agency foglalja el, amelynek az volna az első feladata, hogy a novemberben Palesztinába küldendő angol bi-

zottsággal tárgyaljon az ország politikai átalakításáról. Az arabok bojkottálni fogják az ilyen Agency megalakulására irányuló választásokat.

A hatóságok szigorú utasítást kaptak a kormánytól, hogy a törvény által előirt súlyos büntetések fenyegetésével üzleteik kinyitására bírják azon arab kereskedőket, akik a terroristák nyomására beszüntették üzleti tevékenységüket.

Ugyanekkor tovább folynak a katonai megerősítések az ország minden részében. Ezúdszerint három batalion tartózkodik az országban. Északgalileában kétfőz az új segédrendőrt állítottak szolgálatba. Nazaretbe ötszáz felfegyverzett segédrendőr érkezett. Az ataloti repülőteréről öt repülőgépet indult el Galileába. Ugy látszik, hogy a galileai terrorcsoport ellen szándékozik első sorban fellépni a kormány.

Lemondásra kérésül a fő-kormányzó?

Londonból jelenti az „Agence d'Orient”, hogy a palesztinai helyzetre való tekintettel politikai körökben valészűnnek tartják, hogy sir Arthur Wauchope palesztinai fő-kormányzó rövidesen benyújtja lemondását. A fő-kormányzó utódja Anderson volt bengáliai fő-kormányzó lenne, aki az ottani mohamedán-hindu zavargások letörésével tette ismertté nevét. Ezt a híradást hivatalos helyen nem erősítették meg.

A Sunday Express értesülése szerint a londoni kormány korlátlan telhatalommal ruházta fel a palesztinai angol hatóságokat, hogy belátásuk szerint járjanak el az arab feikkel ellen. Különösen a katonai hatóságok kaptak felhatalmazást messzemenő katonai intézkedésekre, amelyek újabb zendülési kísérletek elfojtására és a rend helyreállítására hivatottak.

A Star is tudni véli, hogy a palesztinai közigazgatás vezetésében lényeges változások várhatók a közeli napokban.

Az egyiptomi és az olasz sajtó magatartása

Kairó, október 7. Nacionalista diákok tiltakozó gyűlést tartottak Kairóban a palesztinai kormány legutóbbi intézkedései ellen. Az egyiptomi sajtó egy része is éles hangon kommentálja ezeket az intézkedéseket. Az egyiptomi fővárosban arról beszélnek, hogy Irák és Szaudi-Arábia kormányai diplomáciai lépésre készülnek ebben az ügyben.

Róma, október 7. Az olasz lapok behatóan foglalkoznak a palesztinai eseményekkel és a kormány intézkedéseivel, amelyeket drókkóknak minősítenek. A turini „Stampa” kritikát gyakorol a palesztinai kormány intézkedései fölött, amelyek szerinte bizonyosodot szolgáltatnak a „mandátum által történt visszaélésre nézve.” A lap szerint az arab lakosság „tragikus dilemma” előtt áll.

Mani ker

Mihalache

Bucuresti, október 7. Alig néhány hét v tális időponttól, mi kormány sorsa és utódlás nyugtalan talán oly lázas fe nek oly széleskörű te a kormányváltó idén. Nyilvánvaló mára, hogy most szokott figurája egyik kormány tá másik foglalja el életében a változkat, vagy nyugtalan pusztulást jelenthe kormányutódlás ké A politika ma ben ezrek és a kisemb vánulásaiban egya

Ezért érthető, ha dös: marad-e Tat veztezik? A hadg október vége feé, gaton jelenik meg a kihallgatás fog tárgyalásokat és a lisszák mögött láza utódlás elrendezés

A liberális pár ebben a kérdésben lábán a kormány Még a H. csoport vnyával fordult a vezetőséghez. Ezek veinek, hogy nove a régi parlamente katlanul éles és ko fog indítani a kor negy éves munká eredményeit felele

A másik tábor e hogy a liberálisok nyozniok annál is kotmány betűje sz szak csak 1938 fe tábor feltétlen hiv köz választásokat vezessék le.

Az a liberális fr visszavonulása me uttal a nemzeti pá vasának híve is. E parasztpárt eseté most már nem kiz lyével áll összefüg lafehervári ünnepe és azzal kapcsok kes helyzetet tera pontból. Az törté teljes és maradék ta fel párthíveit a politikai esemény Márszéről Maniu vári ünnepegeken helyre fognak áll csolatok, melyek, később a hatalom minisztereinek új

Egy adott pilla egy jobboldali kor is. Goga-Cuza, Av tianu képezték a koalícionak. Ugy ezzel kapcsolatos helyzetet. A mar hogy kellemetlen kapcsolatos hírek tak is bizonyos tá azonosítja magát.

Miért sársza

A jobboldal sán lemző tény győne sok, mint a nemz jukba foglalták a telését. Madgearu igen nyomatókossá élet e románosítás

Szabó Imre legújabb munkája

Erdély zsidói I. rész

Talmudisták — Chaszidok — Cionisták Cluj zsidói a város kultúrájában.

Minden zsidó család nál nélkülözhetetlen!

Behwanger: Nis Nero

és a „Római Zsidó” után...
nyelve: „A hamis Nero”...
szélesség: 410 lap, 132 lej...
Postán utánvétellel.

eny és pozíció. Meg kell...
bolygó zsidók eme tör...
eg egy fülkébe szállnak...
a reggel beköszöntvén...
elő a tefilint és a tal...
ezeknek az utazóknak...
zsidó. Olykor egész min...
zemélyvonat harmadosz...
ember, akik körül...
Ember, akiknek sorsa...
ésre méltó, de akik ellen...
gyürkőznek. Román...
tőteni a helyüket? Vaj...
román apa, aki vasuti...
adótárnok helyett vigé...
a fiából? Aligha akad...
vizsgálja a dolgokat...
usztítás ereje eljut ide...
abba, vasuti peronokra...
fut, Erdély dus vidé...
zemélyvonat. Ki tudja...
a hová?

Barzilay István

ai fő- várják

sapatokat, nem lesz londoni lapok

on az ország politikai át...
arabok bojkottálni fogják...
megalakulására irányuló

goru utasítást kaptak a...
a törvény által előírt su...
nyegvetéssel üzemeltet...
azon arab kereskedőket...
nyomására beszüntették...
üket.

vább folynak a katonai...
ország minden részében...
batalon tartózkodik az...
állásban kétszáz új se...
szolgálatba. Nazaret...
szertett segédrendőr ér...
ülőtérrel öt repülőgép in...
Úgy látszik, hogy a gall...
ellen szándékozik első sor...
mány.

na készül a főkörmányzó?...
az „Agence d'Orient”,...
helyzetre való tekintettel...
váltságúknak tartják...
Vauchope palesztinai fő...
ben benyújtja lemondását...
ódja Anderson volt bengá...
enne, aki az ottani mohá...
ragások letérésével tette...
a híradást hivatalos he...
tek meg.

ress értesülése szerint a...
korlátlan tejjátalommal...
sztinai angol hatóságokat...
sint járjanak el az arab...
főnösen a katonai natósá...
almazást messzemenő ka...
re, amelyek újabb zendít...
rtására és a rend helyre...
ak.

vél, hogy a palesztinai...
ésében lényeges változá...
közeli napokban...
egyiptomi és az olasz sajtó...
tartása

7. Nacionalista diákok...
tartottak Kairóban a pa...
legutóbbi intézkedéssel el...
sajtó egy része is és...
éje ezeket az intézkedése...
fővárosban arról beszél...
Szaudi-Arábia kormányai...
re készülnek ebben az

7. Az olasz lapok behatón...
palesztinai eseményekkel és...
kedésével, amelyeket drá...
enek. A turáni „Stampa”...
a palesztinai kormány in...
amelyek szerint bizony...
ak a „mandátum által tör...
névze.” A lap szerint az...
ragikus dilemma” előtt áll

Maniu neve is előtérbe került a kormány-utódlásnál

Mihalache nyilatkozik a liberális parlament mandátumának meghosszabbításáról

Bucuresti, október 7. (Az Uj Kelet tud.) Alig néhány hét választ el csupán a faktális időponttól, midőn eldől a Tatarescu-kormány sorsa és egyúttal a kormány-utódlás nyugtalanító kérdése is. Soha még talán oly lázas feszültség és a tömegeknek oly széleskörű érdeklődése nem kísérte a kormányváltás aktusát, mint ezidén. Nyilvánvaló ugyanis mindenki számára, hogy most nem a politikai négyes szokott figurája következik, midőn az egyik kormány távozik, hogy helyét egy másik foglalja el, anélkül, hogy az ország életében a változás maradandóbb nyomokat, vagy nyugtalanságot, építést, vagy pusztulást jelenthet a mód, ahogyan a kormányutódlás kérdése rendeződni fog. A politika ma benne lüktet a felsőbb tizek és a kisemberek életének megnyilvánulásában egyaránt.

Ki következik?

Ezért érthető, ha közszájon forog a kérdés: marad-e Tatarescu, vagy — ki következik? A hadgyakorlatok után, tehát október vége felé, a miniszterelnök kihallgatáson jelenik meg az uralkodó előtt. Ez a kihallgatás fogja megpecsételni ezeket a tárgyalásokat és akciókat, amelyek a kulisszák mögött lázasan folynak a kormány-utódlás előrendezésével kapcsolatosan.

A liberális párt álláspontja megoszlik ebben a kérdésben. A felelős elemek általában a kormány visszavonulásának hívei. Még a H. csoport is ilyen értelmű beadvánnyal fordult a kormányhoz és a pártvezetőséghez. Ezek többek között azzal érvelnek, hogy november 15-én összehívják a régi parlamentet, ugy az ellenzék szokatlanul éles és koncentrikus támadásokat fog indítani a kormány ellen, amelynek négy éves munkáját és tagadatlan eredményeit feleslegesen megtépdáznák.

A másik tábor azon a véleményen van, hogy a liberálisoknak tovább kell kormányozniuk annál is inkább, minthogy az alkotmány betűje szerint a parlament ülésszak csak 1938 februárjában jár le. Ez a tábor feltétlen híve annak, hogy a következő választásokat ugyancsak a liberálisok vezessék le.

Maniu szerepe

Az a liberális frakció, amely a kormány visszavonulása mellett kardoskodik, egyúttal a nemzeti parasztpárt hatalomra hívásának híve is. Érdekes, hogy a nemzeti parasztpárt esetleges kormányrajövetele most már nem kizárólag Mihalache személyével áll összefüggésben. Maniunak a gyulafehérvári ünnepségeken való részvétele és az azzal kapcsolatos kombániciók érdekes helyzetet teremtettek ebből a szempontból. Az történt ugyanis, hogy Maniu teljes és maradéktalan szolidaritásra hivat fel párhivait a most folyamatban lévő politikai eseményekkel kapcsolatosan. Másrészt Maniu résztvesz a gyulafehérvári ünnepségeken, ahol elkerülhetetlenül helyre fognak állni bizonyos személyi kapcsolatok, melyek, ha nem most, úgy talán később a hatalom felé egyengetik a volt miniszterelnök útját.

Egy adott pillanatban előtérbe került egy jobboldali kormánykoalíció lehetősége is. Goga-Cuza, Averescu és Gheorghe Bratianu képezték volna a grincét ennek a koalíciónak. Ugy látszik azonban, hogy az ezzel kapcsolatos újsághírek elutolták a helyzetet. A marsall máris kijelentette, hogy kellemetlenül érintik a személyével kapcsolatos hírek és ha távollétében folytak is bizonyos tárgyalások, azokkal nem azonosítja magát.

Miért gyengültek a jobboldal sánszai

A jobboldal sánszait másrésztől az a jellemző tény gyöngíti, hogy egy a liberálisok, mint a nemzeti parasztpárt programjába foglalták a jobboldal számos követelését. Madgearu legutóbbi beszéde során igen nyomatékosan követelte a gazdasági élet e romlását. Ebben a tekintetben

egyébként különös buzgalommal igyekeznek egymást tullicitálni a liberálisok és a nemzeti parasztpártiak.

Néhány nappal ezelőtt a Monitorul Oficialban dekrétum látott napvilágot, amely rendkívüli hitelt nyit meg a képviselői napidíjak 1937 október 15-1938 március 15-ike közötti időszakra való kiutalásra. Ezzel kapcsolatosan a Timpul munkatársa megkérdezte Mihalachet, hogy a nemzeti parasztpárt ebben a dekrétumban nem-e a jelenlegi parlament mandátumának meghosszabbítására irányuló szándékot lát. Mihalache következőket mondotta:

Mihalache a liberális parlament bezárásáról

A nemzeti parasztpárt jogi álláspontját a parlament tartalmát illetően, világosan leszögezték a párt jogászai. A törvényhozó testületnek negyedik ülészaka befejezést nyert, az ötödikre nem kerülhet sor normális alkotmányos rendszer keretein belül. Gruia professor foglalkozva ezzel a kérdéssel, arra a következtetésre jutott, hogy a jelenlegi törvényhozás legkésőbb október 15-én befejezést nyer. A mai helyzethez hasonlóan különben előfordult már az 1884, 1892 és 1897 években is, amikor például a parlamentet 1884 novemberében nyitották meg és 1887 decemberében re-

Az ernyővel megvédi a kalapját és kabátját, de... nem a bőrét!

Ezért naponta kétszer jól dörzsölje be a bőret Niveával, ettől puha, nyulekény lesz még ha nedves és hideg időjárás is van. A Nivea pótolhatatlan, mert az egyedüli krém, amely Eucerintet tartalmaz és ez a csodás hatásának titka.

Csak NIVEÁT a BÖRÉNEK

szekítették be az I. Bratianu-kormány kérésére. A jelenlegi kormány szintén jobban tenné, ha élne a feloszlatás jogával és november 15 előtt ezt megtenné, ami eléjét venné az alkotmányosság körüli harcoknak. A liberális kormányzat — folytatta Mihalache — 1926-ban is megpróbálta uralmát négy éven túl meghosszabbítani, akkor azonban közbe jött a nemzeti parasztpárt és a még nem fuzionált pártok győzelme a községi és mezőgazdasági kamarai választásokon és Ion Bratianu megértette, hogy mennie kell, habár rendelkezésére állottak az alkotmányozó testületek is.

— Amennyiben a parlament megnyitását elnapolnák, nem jelenti ez feltétlenül létezésének elismerését? — kérdezte az újságíró.

— Erre vonatkozólag — mondotta Mihalache — barátom Radulescu-Mehedinti válaszolt a Dreptateaban: Az elnapolási dekrétum nem jelent egyet a parlamenti mandátum érvényességének elismerésével, hanem jelentheti a vitás érvényességű parlament összehívásának ténybeli akadályoztatását is. Az elnapolás szolgálhat a normális rezsimre való áttérés lehetővé tételére is — fejezte be Mihalache.

A lengyelországi zsidó ifjuság leghőbb vágya a kivándorlás

„A kivándorlás nem oldja meg a lengyelországi zsidó problémát” — mondja Oungre, az ICA vezérigazgatója

Párizs, október 7. A HICEM emigrációs szervezet információs közlönye kivonatossal ismerteti Louis Oungre, az ICA vezérigazgatójának jelentését a kelet-európai országokban tett látogatásáról és a lengyelországi zsidó kivándorlási kérdéseiről.

Oungre vezérigazgató többek között megállapítja, hogy a lengyelországi zsidó ifjuság körében rendkívül erős kivándorlási áramlat uralkodik. A legtöbben Palesztinába szeretnének menni, de mennének Észak- és Dél-Amerikába is. Legjellemzőbb azonban, hogy igen nagy azoknak a száma, akik nem kérdeik hova, mindegy nekik, merre mennek, csak mehessenek. Oungre vezérigazgató véleménye szerint a kivándorlás mégsem old-

hatja meg a lengyelországi zsidó problémát. De számolni kell azzal, hogy a lengyelországi zsidó kivándorlás rövidesen az eddiginél sokkal nagyobb méreteket fog ölteni, amiből felmérhetetlenül súlyos problémák fognak adódni.

A lengyelországi összkivándorlás hatvan százalékát alkotják a zsidó kivándorlók. 1936-ban mindössze 17.000 zsidó vándorolt ki az országból (1935-ben 30.000), ami egyrészt a palesztinai és tengerentúli vándorlás megnehezítésére, másrészt a kivándorolni kész elemek leszegényedésére vezethető vissza. A zsidó kivándorlóknak kétharmada Palesztinába ment.

Mennyit keresnek Európa uralkodói?

Szenzációs adatok Vilma hollandiai királynő, Boris bolgár király, Alfonz spanyol exkirály jövedelméről

London, október 7. Királyok jövedelméről, vagyonáról és gazdasági tevékenységéről ír érdekes cikket a Digest című amerikai hetilapba Frank C. Hamighen.

— A királyok közt — szintén vannak gazdagok és szegények, akárcsak az alattvalók soraiban. Egyes uralkodók csak a „fizetésükből” élnek, mások azonban üzleti ötletekkel is szaporítják jövedelmüket és vagyonukat. Némelyek pazarlók, minden pénzüket elköltik, mások gondosan takarékoskodnak s lassanként jelentékeny vagyonra szaporítják a jövedelmükből félretett összegeket.

Királyok olaj- és gumiüzlete

Az amerikai cikkíró szerint Alfonz spanyol exkirály olajérdekeltége miatt került összeütközésbe Primo de Riverával. A diktátornak ezért kellett lemondania. Primo de Rivera bukása aztán egyik oka volt Alfonz trónvesztésének. A hírek szerint azonban az exkirálynak Newyorkban érté-

kes telkei is vannak és ezeknek jövedelméből élhet nagyvonalu életet a száműzetésben is.

Vilma holland királynőnek hatalmas érdekeltségei vannak nagy hollandi olaj- és gumivállalatoknál. Ezért engedhette meg magának Julianna hercegnő, hogy a gazdag kéréket elutasítsa s az aránylag szegény Berannnd zur Lippe-Biersterfeld herceghez menjen feleségül.

Takarékos királyok

Alfonz és Vilma hatalmas vagyont örökölt. Sándor, a tragikus véget ért jugoszláv király azonban civillistájából maga takarította meg az állítólag huszmillió dollár értékű vagyont, amelyet fiára hagyott. Sándor király igen magas civillistát élvezett, 58 millió dinárt. Az elhunyt királynak hatalmas szülőgazdaságai voltak és megszerezte a Trupca bányarészenytársaság részvény többségét is. — Sándor király különben igen egyszerűen élt, csak egy nagy szenvedélye volt, az autó. Hu-

szonót Packard-kocsit tartott.

Szegény királyok

A legszegényebb európai királyok közé tartozik Boris bolgár király. Évi jövedelme 60 ezer dollár. De feleségével, Giovanna olasz hercegnővel 25 millió lira hozományt kapott s ennek az összegnek a kamatai körülbelül ugyanennyire rugnak. De évi 120 ezer dollárból sem tarthat nagyon fényes udvartartást. Ritkán folyik a pezsgő palotájában. Boris király különben sokszor hangoztatni szokta takarékoságát, amit illőnek tart szegény országához.

Zogu albán király civillistája még kevesebb: évi 21 ezer dollár. De a király az amerikai cikkíró információi szerint körülbelül 1,500.000 dollár értékű vagyont gyűjtött össze. Vagyona legnagyobb részét svájci értékpapirokban van.

VIII. Edward angol király volt a világ leggazdagabb uralkodója. Civillistája körülbelül 2,050.000 dollár értékű volt. Ezenkívül ő huzta a cornwalli hercegség jövedelmét, mely a mindenkori walesi herceget szokta megilletni. Mint hogy azonban neki fia nem volt, ő élvezte ezt a jövedelmet is. A hercegséghez igen sok bányász és londoni telek tartozik. Jövedelmét évi 350-400 ezer dollárra becsülik. Edward hivatalos jövedelme tehát körülbelül két és félmillió dollár volt évente. De ezenkívül igen nagy magánvagyonra is volt (és van). Viktoria királynő után állítólag 9 millió dollár értékű vagyon maradt, ennek egyrésze Edwardra szállt. Ugy tudják, hogy Edward nagyanyja, Alexandra pedig körülbelül ötmillió dollárt hagyott rá. Edward tehát király korában legalább hárommillió dollár évi jövedelemmel rendelkezett. Ő különben sohasem gondolt pénzügyűjtésre, inkább bőkezűen költötte a pénzt. Ebben a tekintetben nagyapjához, VII. Edwardhoz hasonlít, apja V. György igen szerényen élt, szabad idejének jórészt bélyeggyűjtéssel töltötte. — Lemondása után természetesen erősen csökkent Edward jövedelme. De a csökketés azért nem olyan jelentős, mint az ember gondolná. A hivatalos jövedelem legnagyobb részét az udvartartásra és reprezentációs célokra kellett fordítani. A magánjövedelmek pedig továbbra is megmaradtak és ezeket szabadon használhatta saját céljaira a volt király. Ma is körülbelül 425 ezer dollár jövedelme van a windsori hercegnek, azzal a 125 ezer dollárral együtt, amelyet VI. György király ajánlott fel neki a civillistájából.

Ami az új királyt, VI. Györgyöt illeti, ő apja, V. György példájára igen szerényen és takarékosan él.

— Fel akarják emelni a kenyér árát a fővárosi pékek. Bucurestiből jelentik: A fővárosi pékek küldöttségét menesztettek Mihail Brezeanu ipar és kereskedelmi államtitkárhoz, kérve a kenyér árának felemelését, tekintettel a liszt megdrágulására. A kérdést tanulmányozás tárgyává teszik.

Mindenkinek
legdrágább kincse az

EGÉSZSÉG

hogy biztosan megőrizhesse, Olvasson rendszeresen az Egészség című közegészségügyi folyóiratot. Megjelenik egyszer havonta, előfizetési díj egész évre 110 lej. Megrendelhető a kiadóhivatalnál Cluj, Calea Regele Ferdinand 56. Telefon 972. Kérjen mutatványszámot.

A tengerek új óriása

Valószínűleg „Queen Elizabeth” lesz a neve

London, október 7. „A világ legnagyobb hajója”, ez a kiáltó cím, mindegyre megszegyenül. Husznöt évvel ezelőtt a német Imperator volt nagyságával és kényelmével az óceánjáró hajók csodája s nagy ünnepe volt Hamburgban, a császár, az „Imperator rex” is ott volt, mikor vízrebocsátották. Aztán a Bismarck volt a tengerek hőse s a világnak 1913-ban, amikor vízrebocsátották, legnagyobb és legfényesebb luxushajója negyven méteres magasságával (ami körülbelül két négyemeletes ház magasságának felel meg), 291 méternyi hosszával, 30,5 méternyi szélességével és 56.000-nyi tonnatartalmával. A békészerződés elvette ezt a hajót a németektől s az angol White Star Line hajózárszolgálatnak adta. Angol luxushajó lett belőle, Majestic névre keresztelték át a háborúban elpusztult angol csatahajók egyikének: a Majestic-ek emlékeztetére. De hol van az már? Ócskavas lett belőle, s átvette „a világ legnagyobb hajója” jelzőjét a francia Normandie, melyet 1935 májusában s az angol Queen Mary, melyet 1936 márciusában bocsátottak vízre. A Normandie bizony nagyobb, mint az egykori Bismarck, nagyobb a háborúelőtti idők legnagyobb gőzöseinél, a Leviathan-nál is, mely „csak” 59.000 tonnás hajó volt, jó 20.000 tonnával kisebb, mint a Normandie. De mit szóljunk a 80.773 tonnás Queen Mary-ról, melyet csak úgy bocsátottak vízre, hogy előbb kiszélesítették a skóciai Port Glasgow hajógyárat, Anglia legnagyobb hajógyárat a tengerrel összekötő Clyde folyó másfél évszázad előtt már kiszélesített és mélyre kotort ágyát. A Queen Mary mástól esztendője járja az Atlanti óceán messzeségeit, gyorsaságával mult év szeptemberében elhódította az óceán Kék szalagját a Normandie-től, mely fél évvel ezelőtt rajta tett túl gyorsaságával s visszahódította tőle a tengerjáró hajók rendjét, a Kék szalagot.

Es Skóciának ugyanabban a hajógyárában, ahol a Cunard és White Star egyesült hajózási társulatok tavaly a Queen Mary-t építet-

ték, most megépítik s előreláthatólag a jövő év szeptemberében vízre is bocsátják ennek a hajózárszolgálat testvérhajóját, mely nagyságban, berendezésének fényében és tökéletesség dolgában túl fog tenni a Queen Mary-n. Azt olvassuk erről az új csodáról a Daily Telegraph-ban, hogy a testvérhajóján tett tapasztalatok alapján nagy javításokat tesznek rajta. Nagyobb lesz a tonnatartalma, de súlya könnyebb lesz amazénál. Felépítésében eltérnek a kontinentális hajótervezők kedvelt áramvonalas rendszerétől. Minden elődjénél szilárdabb és biztosabb akarják tenni ezt a hajót. Mondják, hogy bizonyos berendezésekkel, melyeknek titkát nem árulják el, sikerült megóvni a hajót minden dőlőngéstől, úgyhogy utasai megmenekülnek a tengeri betegségek gyötrelmétől. Az új hajó, melyet a mostani királyné tiszteletére valószínűleg Queen Elizabeth-nek fognak elnevezni, csak ötödfél méterrel lesz hosszabb a 314 méter hosszú Queen Mary-nél, bruttó-tonnatartalmával mégis meg fogja ütni a 85.000 tonnát, vagyis 3000 tonnával túl fog tenni testvérhajóján. Hogy pedig ezek a méretek mit jelentenek, elég emlékeztetnie idén azt, amit a Queen Mary méreteiről tudunk. Nem volt 1936 előtt a világnak hajója, mely a hosszúságnak oly mértékűt ütötte volna meg, mint az. Az angolok kiszámították, hogy harminc méterrel hosszabb, mint a washingtoni Capitolium és a Lincoln-emlékmű együttvéve, s a Buckingham-palota főhomlokzata, hogy bármelyik kéményében kényelmesen elférne a londoni földalatti vasút legnagyobb vonata és főkéményének átmérője nagyobb, mint a newyorki Hudson-alagúté. Ezen a hajócsodán tesz majd túl a Queen Elizabeth, melyet vízrebocsátása után jó ötven évvel, az 1940-ik év elején akarnak vízrebocsátani. A világnak nemcsak legnagyobb, hanem legrágább hajója is lesz az, mert 5.750.000 font sterlinget költenek rá.

Az emigráns német filozófus szerelmi tragédiája

Prága, okt. 7. Megrendítő gyilkossági és öngyilkossági tragédia ügyében folytat nyomozást a prágai rendőrség. Prága egyik csöndes, régi városnegyedében, a Hradszin-dombon lévő lakásban holtan találták Walter Dubislav német emigránst és barátját, Gertrude Landsbergert. A fiatal leány az ágy előtt térdelt, meztelen testét vér borította és fejét az ágy párnájába temette. Az ágyon fektült ugyanakkor holtan a német emigráns. A leány nyakát és hátát 22 késszurás borította. A nyomozás megállapította, hogy Walter Dubislav meggyilkolta barátját, Gertrude Landsbergert, majd pedig három késszurással végzett önmagával is. Az egyik késszurás szívet járta át.

Választon

A szerelmi tragédiának megrendítő háttere van. Walter Dubislav a charlottenburgi technikai főiskola tanára volt a weimari uralom idején és jelentős eredményeket ért el a matematika formai logikájának tanulmányozásában. Tanulmányt is adott ki és filozófiai szöveget is szerkesztett. A fiatal filozófusnak nagy jövőt jósoltak, de a hitlerizmus uralomra jutása után politikai okokból emigrálnia kellett és Prágába költözött.

Néhány hónap óta a barátja volt Gertrude Landsberger festőművész, aki cirkusz-jeleneteket ábrázoló festményeivel és ilusztrációival ismert nevet szerzett magának művészi körökben.

A szerelmespár a Hradszin városrész egy csöndes családi penziójában lakott és a penzió lakói gyakran fiútani voltak heves veszekedéseiknek. Walter Dubislav ugyanis féltékeny és ingerlékeny természetű ember volt, akinek már régebben is súlyos kellemetlenségei voltak heves temperamentuma miatt. Egy alkalommal Berlinben ugyancsak késszurásokkal megsebesítette egy volt barátját, ez a kalandja azonban szerencsésen végződött, mert a leány felgyógyult és a bíróság előtt kedvező vallomást tett Dubislav mellett.

A tehetséges filozófus Prágában is el tudott helyezkedni és legutóbbi választás elkerült: a prágai egyetem katedrát ajánlott fel számára, ugyanakkor azonban értesítést kapott Németországból is, hogy visszatérhet Berlinbe és elfogadhatja a charlottenburgi egyetemen betöltött állását. Walter Dubislav vissza akart térni Németorszába, de halálos szerelme a szép Gertrude Landsberger

iránt más állásfoglalásra bírta. Ő ugyanis árja volt, Gertrude pedig zsidó valószínű és így súlyos kellemetlenségekbe kerülhetett volna, ha a festőművésznőt magával viszi Németországba.

Halálos féltékenységek

A szerencsétlen természetű fiatalember azonban állandóan kételyekkel kínozta magát és újabb bizonyítékokat akart szerzeni barátja szerelméről. Amikor bejelentette a leánynak, hogy meghívást kapott a prágai és a berlini egyetemről is tanári állás betöltésére és ő úgy döntött, hogy Prágában marad, hirtelen indulattal rákiáltott a leányra:

— Te természetesen jobban szeretnéd, ha én Németországba mennék! Mondj meg hát mit tegyek és aszerint fogok határozni.

A leány már torkig volt a fiatal ember kizárásával és az állandó megaláztatásokkal. Walter Dubislav okatlan féltékenységeivel és kételyeivel annyira felzavarta magát, hogy gyakran bántalmazta is szerelme, ki már régebben elhatározta, hogy szakít Dubislavval és férjhez megy. Amikor tehát Dubislav fölvetette a kérdést, hogy a leány döntse el: Prágában maradjon-e vagy visszatérjen-e Németországba, a leány habozva felelt:

— Azt hiszem, okosabban teszed, ha visszatársz Berlinbe. Én egyébként is férjhez akarok menni egy csehszlovák fiatalemberhez.

A leány e bejelentésére Walter Dubislav teljesen elvesztette önmagát és magánkívül kiáltotta:

— Én pedig nem tudok nélküled élni. Egyedül nem megyek vissza Németországba, mert halálosan szeretlek. Ha nem akarsz velem maradni, haljunk meg mind a ketten!

Az elvakult fiatalember e szavakkal könyhakat ragadt és azzal támadt barátjára. A leány védekezhetett, mert a butorokat felfordulva találták, de Dubislav huszonkét késszurással végzett a szerencsétlen lánnyal. Azután nagy adag kábítószert vett be és öngyilkosságot követett el.

A szörnyű dráma éjszaka történt. A penzió többi lakói hallották a szerelmespár eies szóváltását, de amikor a leány sikoltozni kezdett nem siettek segítségére, mert azt hitték, hogy a szerelmesek csak verekednek; nem gondoltak arra, hogy Walter Dubislav késél támadt a leányra.

KÖZGAZDASÁG

Tovább emelkednek az érték-papírok

Megdrágultak a külföldi valuták is

A bukaresti értéktőzsdén napok óta élénk kereslet mellett folytonosan emelkednek az állampapírok árfolyamai.

Az 1922 évi öt százalékos kisajátítási kötvény 62-re emelkedett, míg a kisajátítási örökjáradék árfolyama 60, ami rekordot jelent ennek a papírnak az értékelésében.

A Renta Stabilizarii 38 fél, Desvoltarea 40 fél, az 1933 évi öt százalékos Renta Amort. 60 fél, ami félpontra emelkedést jelent a megelőző napi kurzushoz viszonyítva.

Eddig nem tapasztalt árfolyamemelkedést érték el a 4 és fél százalékos Inzestrare-kötvények. A 20 ezer lején fevűli nagy címletek kurzusa 77 egyegyed, a kis címletek árfolyama 74 fél.

Az 1935 évi 3 százalékos Consolidare-kötvény 39-en áll, míg az adóbón kurzusa 40.

A Bancaat által megállapított hivatalos devizakurzusok a következők: egyiptomi font 692—707, holland forint 75—77, német márka 37—38,50, belgas 23—23,50, pengő 26,50—27,50, dán korona 30—31, angol font 675—688, török font 81—83, olasz lira 7, dollár 137—140, francia frank 4,49—4,62, csehszlovák 4,76—4,86, palesztinai font 675—690, zloti 26—26,50, osztrák silling 25,50—27,50, svájci frank 31,50—32.

A valuták árfolyamai a bukaresti magánforgalomban emelkedtek. Francia frank 6—6,10, svájci frank 41,50—42, dollár 178—180, angol font 895—905, török font 117—120, olasz lira 8—8,30, belgas 29—31, német márka 39—42, csehszlovák 5,70—5,80, pengő 33—34, silling 32—33, holland forint 98—100, zloti 29—31, dinár 3,70—3,80, Napoleon-arany 1185—1195, aranyfont 1485—1495.

Ujabb kivetés nélkül átvitelezik a jövő évre a ház- és földadót

A hivatalos lapban rendelet jelent meg, mely szerint az 1938—39-es költségvetési évre átvitelezik a jelenlegi ház- és földadókivetéseket. Természetesen mindazon módosításoknak a tekintetbe vételével, amelyek az ingatlanok jövedelmében időközben beálltak és amelyekről a pénzügyi szervek tudomással bírnak.

Az ingatlanok adóját tudvalevőleg öt

évenként állapítják meg és vetik ki. A legutóbbi öt éves census az ideai költségvetési évvel jár le és így most kellett volna megkezdődniök az újabb öt éves kivetési munkálatoknak.

A fentebb említett miniszteri rendelet tehát tulajdonképpen ezt az esedékessé vált öt éves kivetést tolja ki egy esztendővel.

Csak a földművelésügyi minisztérium által engedélyezett cégek foglalkozhatnak mezőgazdasági gépek eladásával és gyártásával

A bukaresti értéktőzsdén az elmúlt hetekben tapasztalt átmeneti elhanyagolás után ismét erős hausse mutatkozik, amely főleg a fixkamatozású renték árfolyamának megszilárdulásában jut kifejezésre.

Október 5-én az állampapírokban nagy forgalom bonyolódott le, erős szilárdulási tendencia mellett. A megelőző tőzsdénapi jegyzésekhez viszonyítva az 1922. évi 5 százalékos Improprietary kötvény 61½-ről 62-re, a kisajátítási örökjáradék 58-ról 59-re, Dezvoltarea 40-ről 41-re, az 1933-as évi Renta Amortizarii 60-ről 60½-re, az Inzestrarea kötvény nagy címletei 77-re, a kis címletek (20.000

lejen alul) 74-re, az 1935. évi három százalékos Consolidare kötvény pedig 39-re emelkedtek. Az adóbón 40.

A részvények közül a Banca Nationala 5200 kurzuson változatlan, Banca Romana 630-ról 655-re emelkedett, a Creditul Industrial 740-ről 780-ra szilárdult, Asta Romana de petrol 1120, Dacia Romania Biztosító 4680, Generala biztosító 1160-ről 1175-re javult, Resita 565-ről 575-re emelkedett, C. Tramv. Bucuresti 1440-re lanyhult, Mica 1410-ről 1400-ra esett vissza, Carpatiria 510 mellett változatlan.

Művészi Lakberendezés

SZÉKELY ÉS RÉTI
BUTORGYÁR R.T. · BUCURESTI · TG. MUREȘ
TERVEZÉSEBEN
KIVÁ NATRA MEGBIZOTTUNK FELKERESI

Musivallo

A macedo-rom

Bucuresti, október 7. Vasile Musi fiatal bucolottja a megrendítő, amely három nap óta beküldtsekk előtt. Musi rája: Jean Liveanu. Lits társaság bucuress folytatott Musi felesége délelőtt Musi felesége és hátulról öt majd a földre rogyott lövést eresztett. Utánott és az iroda szer megfélemlítve, lesétá posztoló rendőrnek bert őt. Engedélyt előtt megadná magát valakinek.

Musi asse

A tárgyalás első rendőr autoritativ hogy nem adott engedélyt fonálásra. Ugyancsak kos ügyvédet, mint a ban megirtuk. Tegnap meggyilkolt Liveanu gátására került sor. huszonöt éves asszony jelség, szinte isko vétkezett. Kihallgatónak legpatetikussabbananata. Barátnője a sége a gyilkossággal anyja két kis leányt többé részük a csalá Minisé sápadtan áll gyalóterem zsufolásig kal. Legnagyobb rész akik kétségtelen rész gikus sorsu asszony szony percekig nem hetetlen erőfeszítését dultság torkába fojt kor végül is beszélni gok hagyják el torká mitsem értenek. Az meg, majd csillapító asszony számára. A felfüggesztik.

Az ujramegnyitást beszélni tud. Vallom atmoszférát teremt a Live

— Liveanun többi tem — kezdi vallomá géd baráti magatartás zsemben. 1936-ig ka baráti természetűek tünk telefonon disku kérdezte, mikor meg vagyok és élembe jöt tam, hogy örökre e gadtam neki, hogy férjemnek, el fogok Az elhunyt figyelme hézségeim lesznek a tam erről a vallomás elveszik gyermekeim Liveanu és köztem fonbeszédgetésekre találkozásokra, amel zett.

— Augustustól megváltozott. Kezdt veanun lakásán, mi utazott. Mikor felesé lakást bérelt magán cában. Megkérdeztem tanusit feleségének mondotta, hogy mit hogy az övé legyenek gyok és feleségével szerü családi életre deztam, hogy szülei válásról? Azt válasz anyja nagyon boldog meg magát menyév nak visszatérése utá kítsa meg nálunk tet gyanut keltsen. Soha jemmél anélkül, hog ne csatlakozott voln látni engem naponta

Musi asszony drámai vallomása a bucaresti esküdtek előtt

A macedo-románok családi erkölceiről és a gyilkos Musi ügyvéd gyanus ügyletéről vallanak a per tanúi

Bucuresti, október 7. (Az Uj Kelet tud.) Vasile Musi fiatal bucaresti ügyvéd a vádlottja a megrendítő gyilkossági pernek, amely három nap óta folyik a bucaresti esküdtszék előtt. Musi megtudta, hogy barátja: Jean Liveanu ügyvéd, a Wagon Lits társaság bucaresti igazgatója viszonyt folytatott Musi feleségével. Ez év telén egy délelőtti Musi felment Liveanu irodájába és hátulról öt lövéssel leterítette, majd a fődre rogyott Liveanuba még két lövést eresztett. Utána cigarettára gyújtott és az iroda személyzetét revolverével megfélemlítve, lesétált az utcára, ahol a posztoló rendőrnek bejelentette, hogy embert ölt. Engedélyt kért arra, hogy mielőtt megadná magát, még telefonálhasson valakinek.

Musi asszony az esküdtek előtt A tárgyalás első napján kihallgatott rendőr autoritativ módon jelentette ki, hogy nem adott engedélyt Musinak a telefonálásra. Ugyancsak kihallgatták a gyilkos ügyvédet, mint azt már előző számunkban megírtuk. Tegnap Musi feleségének, a meggyilkolt Liveanu barátnőjének kihallgatására került sor. Musiné fiatal, alig huszonöt éves asszony, törékeny, finom jelenség, szinte iskoláslánynak tűnik, aki vétkes. Kihallgatása a per tárgyalásának legpatetikusabb és legmeghatóbb mozzanata. Barátnője a meggyilkoltnak, felesége a gyilkossal vádolt ügyvédnek és anyja két kis leánynak, akiknek nem lesz többé részük a családi élet örömeiben. Musiné sápadtan áll a bírak előtt; a tárgyalóterem zsufolásig telve van asszonyokkal. Legnagyobb részben Musiné kortársai, akik kétségtelen részvétellel figyelik a tragikus sorsú asszony vallomását. Az asszony percekig nem tud szóhoz jutni. Hihetetlen erőfeszítéseket tesz, de a felindultság torkába fojtja a szavakat. Amikor végül is beszélni kezd, oly halk hangok hagyják el torkát, hogy az esküdtek mitsem értenek. Az einök helytel kinalja meg, majd csillapító orvosságot hozat az asszony számára. A tárgyalást öt percre felfüggesztik.

Az ujramegnyitás után Musiné végre beszélni tud. Vallomása nehéz, nyomasztó atmoszférát teremt a hallgatóság körében.

Liveanun tiz éve ismerem

— Liveanun több, mint tíz éve ismerem — kezdi vallomását Musiné. — Gyöngyös baráti magatartást tanusított velem szemben. 1936-ig kapcsolataink tisztára baráti természetűek voltak. Azután kezdtem telefonon diskurálni egymással. Megkérdezte, mikor megyek ki a városba, hol vagyok és élemből jött. Később elhatároztam, hogy örökre egyesülök vele. Megfogadtam neki, hogy megmondok mindent férjemnek, el fogok válni és hozzá megyek. Az elhunyt figyelmeztetett arra, hogy nehézségeim lesznek a válás körül. Lemondtam erről a vallomásról, mert féltem, hogy elveszik gyermekeimet. 1936 augusztusig Liveanu és köztem lévő kapcsolatok telefonbeszélgetésekre szorítkoztak és uccai találkozásokra, amelyeket ő kezdeményezett.

— Augusztustól kezdve viszonyunk megváltozott. Kezdem meglatogatni Liveanun lakásán, midőn családja fürdőre utazott. Mikor felesége visszatért, Liveanu lakást bérelt magának a Popa Chitu utcában. Megkérdeztem, milyen magatartást tanusít feleségének visszatérése után. Azt mondotta, hogy miután én beleegyeztem, hogy az övé legyek, egészen az övé vagyok és feleségével való kapcsolatai egyszerű családi életre szorítkoznak. Megkérdeztem, hogy szülei tudnak-e a tervezett válásról? Azt válaszolta, hogy igen, sőt anyja nagyon boldog, mert sehogysem érti meg magát menyével. Liveanu családjának visszatérése után kértem, hogy ritkítsa meg nálunk tett látogatásait, nehogy gyanut keltsen. Sohasem mentem ki terjemmel anélkül, hogy Liveanu is hozzánk ne csatlakozott volna. Nem tudott nem látni engem naponta. Estéről-estére vala-

milyen ürüggyel felkeresett otthonunkban.

Az elmúlt télen, a karácsonyi ünnepek után férjem közölte, hogy névtelen levelet kapott, amely szerint köztem és Liveanu között viszony van. Felolvasta a levelet és kért, hogy valljak be neki mindent. Tagadtam. Megmondtam Liveanunak is a dolgot, mire ez úgy vélte, hogy a legjobb lesz, ha elmegyünk. De nem határoztuk el a magunkat azonnal. Liveanu a történet után sem hagyott fel az állandó látogatásokkal. Megtudtam, hogy az ő felesége is hallott férjének egy nővel folytatott viszonyáról, de nem tudta, hogy ki az a nő. Egyszer megkérdeztem, hogy a mi a véleménye a dolgról, de Liveanu asszony azt válaszolta, hogy hidegen hagyja az ilyesmi.

Egy feleség, egy anyja és egy szerető vallomása

— Férjem újabb névtelen levelet kapott, majd telefonon is felhívták figyelmemet a házasságtörésre. Azt is megtudta, hogy Liveanu válni akar feleségétől. Megerősödött gyanuja. Felelősségre vont, hogy mit akarnak jelenteni Liveanu kitaró látogatásai és kijelentette, hogyha nem végzek ezzel a helyzettel, akkor jobb, ha örökre otthagynom. Mielőtt szüleimhez hazautaztam volna a kadriáterbe, meggyeztünk Liveanunval, hogy az újság apróhirdetéseit utján közölni fogja a helyet és az időpontot, ahol találkozunk, hogy külföldre meneküljünk. Az utlevél számára kérte tőlem két lányom fényképét is. Ha nem sikerült volna utlevelet szerezni, az ország valamelyik más részére menekültünk volna. Szüleimhez való megérkezésem utáni na-

A törvényes kártérítésen kívül százezer lejt fizet a CFR a hősi halált halt csucsai mozdonyvezető családjának

BUCURESTI, október 7. (Az Uj Kelet tud.) A csucsai borzalmas vasúti katasztrófa egyik áldozatának, Bica Eugen mozdonyvezetőnek tragédiája elevenedik fel abból a jelentésből, ami most Bucurestiből érkezett. Emlékezetes még, hogy Bica Eugen a gyors teherkocsi mozdonyvezetője élete kockázatásával előzte meg hogy a megtörténtnél még nagyobb katasztrófa ne következzen be. Az összeütközés pillanatában Bicának csavar furdott az oldalába. A szerencsétlen ember levánszorgott a mozdonyról, de aztán észbe jött, hogy az olajtartály szelepe nyitva maradt és így könnyen robbanás történt. Bica minden erejét összeszedve visszamászott a mozdonyra, elzárta a szelepet, de a következő pillanatban holtan rogyott össze. A CFR méltányolta a bátor mozdonyvezető önfeláldozó tettét és hogy példának állítsa a vasutasok elé, a törvényes kártérítésen kívül 100 ezer lejt folyósít a hősi halált halt mozdonyvezető családjának.

Svájc nem ismeri el a német zsidótörvényeket

Az UFA különös esete a zürichi Thevag-gal egy filmszerződés miatt, amelyek középpontjában Charell zsidó filmrendező áll

Genf, okt. 7. A Thevag részvénytársaság (Theater- und Verlagsaktiengesellschaft in Zürich) 1933 februárjában 130 ezer márká pauszáltszégért eladta az UFA-nak Eric Charell rendező Odiseus hazatérése című művének filmesítési jogát. A szerződésben az UFA kikötötte magának az ügylettől való visszalépés és a már befizetett részletek visszakövetelésének jogát arra az esetre, ha a közzötte és Charell között kötött szerződés „akár betegség, halál, vagy más okok miatt” Charell részéről nem volna teljesíthető. Hogy Charell zsidó, azt mindkét szerződő fél jöltudta.

A németországi zsidótörvények életbe lépése után az UFA a szerződésnek fenti pontjára hivatkozva, bejelentette az ügylettől való visszalépését és visszakövetelte a Thevagtól a már befizetett 26 ezer márkát. Ezen követelését a német birodalmi törvény-

pon értesültem arról, hogy mi történt.

Ez volt egy feleség, egy anyja és egy szerető vallomása.

Az ügyész kérdésére Musi asszony elismeri a vizsgálbíró előtt tett vallomását és egy levelét is, amelyet postrestant küldött Liveanunak.

Ezután a vádnak és védelemnek több tanuját hallgatták ki, akik részint Liveanu, részint Musi politikai múltját és jellemét méltatták. Musi macedóniai román származású és jelentős szerepet vitt a Macedóniából Dobruzsába telepített románok kolonizálása körül. Az egyik kihallgatott kolonista, Dimitru Constantin a macedo-románok szigorú családi erkölceiről beszélt, amit Musi is védekezéséppen hangoztatott vallomásában.

— Nálunk, Macedóniában nem létezett válás — mondotta a tanu. Ha egy asszonyt rajtafogtak, hogy megcsalta a férjét, számárra ültetve végigjártatták az egész falun, amelynek lakói lehurrogták, sőt meg is ütötték. Az asszonynak össze kellett csomagolnia és el kellett hagynia a falut.

A tanuként kihallgatott macedo-román diákok Musi ellen vallanak. Elmondják, hogy Musi, mint a macedo-románok szervezetének főtitkára, hamis bizonyítványokat állított ki nemrománoknak: bulgároknak, albánoknak és másoknak, megfelelő díjazás ellenében. A bizonyítványok alapján az illetők földhöz jutottak.

CEHOSLOVACA

fiókja: Cluj, I. G. Duca ucca 3. szám.

- az őszi és téli szezonra elsőrangú kivitelben férfi, női és gyermek ruházati cikkeket
- óriási választékban hoz forgalomba, ugyanolyan árák mellett, mint a bucaresti központ.
- ELEGANS ES TARTOS

nem ismerheti el mérvadóknak a németországi itéletet, amelyre az UFA hivatkozik. Ezért elutasítja az UFA fellebbezését.

Ez az itélete a svájci bíróságoknak arra az egyezményre támaszkodik, amely 1929 november 2-án jött létre Svájc és Németország között, a törvényeséki döntések és itéletek kölcsönös elismerésére vonatkozólag. Ennek az egyezménynek az egyik passzusa leszögezi, hogy rem kötelezhető az egyik állam a másik által hozott jogi döntések elismerésére és alkalmazására, ha azok ellentétben állnak saját törvényeivel és jogérzésével.

Tatarescu és a hadügyminiszter megtekintik szombaton a nyugati határmenti erődítési munkálatokat

Radu Irimescu légügyi miniszter is elkíséri Tatarescut Nagyváradra — A miniszterelnök nagyszabású expozé mond Váradon

Bucuresti, október 7. (Az Uj Kelet tud.) Több ízben megírtuk, hogy Tatarescu miniszterelnök szombaton Nagyváradra látogat el, ahol inspekciós körutat vezet a különböző köztisztviselőkkel és politikai nyilatkozat-tételeire készül. Az Adeverul és a Lupta jelentése szerint a miniszterelnök nagyváradi utja nagyfontosságú politikai demonstráció lesz, sokkal jelentőségtelesebb megnyilatkozás, mint aminőnek általában hiszik. Tatarescu Ilasievici tábornok-hadügyminiszter és Radu Irimescu légügyi miniszter társaságában utazik Nagyváradra, ahol aprólékasan felül fogják vizsgálni a nyugati határmenten folyó katonai erődítési munkálatokat. Az inspekciós uton a helyi katonai hatóságok vezetői fogják kaulauzolni a miniszterelnököt és kíséreit. A szombati inspekcióval kapcsolatosan ma megbeszélés volt a hadügyminisztériumban.

Tatarescu a nagyváradi városházán politikai beszédet fog tartani. Különösképpen az ország külpolitikai helyzetét és törekvéseit fogja ismertetni, kifejezésre juttatva az álláspontot, amely a sinaiai konferencián Magyarország és a kisantant viszonya tekintetében kialakult. Belpolitikai vonatkozásban a kisebbségi kérdéssel fog behatóan foglalkozni a miniszterelnök. Hangsúlyozni fogja a román elem elsőbbségének gondolatát, de ugyanakkor el fogja ismerni az itt élő kisebbségek jogait is. Ebben a vonatkozásban Tatarescu nyilatkozata teljesen meg fog egyezni a király brazzai beszédével. Brazzai Ofelsége az ifjúság előtt rámutatott az építő nacionalizmus igazi útjára és kiemelte a románság és az itt élő kisebbségek normális viszonyának szükségességét.

Egyébként az Adeverul szerint Tatarescu közölte miniszter társaságával, hogy október folyamán nem történik változás a belpolitikai életben. Illetékes körök november első napjaiban fogják tanulmányozás tárgyává tenni a belpolitikai helyzetet. A parlament elnapolásáról szóló dekrétum vasárnap jelenik meg a Hivatalos Lapban.

A Buna Vestire című jobboldali lap Zelea Codreanu kommunikációját közli, amely szerint a Totul pentru Tara pártot a gyulafehérvári ünnepségeken Clime mérnök, a párt alelnöke fogja képviselni.

Enyhül a palesztinai helyzet

Jeruzsálem, okt. 7. Az angol kormány erőfeszései bizonyos fokig lecsendesítették a kedélyeket. Arab körökben minden esetre sokkal mérsékeltbébbé vált a hangulat. A nyugalmi állapota való törekvés különben a mezőgazdasági koloniákban észlelhető. Ennek ellenére a hatóságok nem vonják vissza az erőfeszítések mindaddig, míg a helyzet teljesen rendeződik. A perrendtartás módosítása érdekében a törvényszék egyetlen tanuvallomása alapján hozhat itéletet. A palesztinai angol hadsereg állandó készenlétben áll és nagy gyakorlatozásokat vittek végbe Nablusban és a Jordán partján. Az igazgatóságban és a sztrájkban résztvevő arabokat letartóztatták.

ÁRAG

érték-

megállapított hivatalos árkövetkezők: egyiptomi forint 75—77, 50, belgas 23—23.50, dán korona 30—31, 3, török font 81—85, 7—140, francia frank 4.76—4.86, palesztinai 26—26.50, osztrák 27.50, svájci frank

mai a bucaresti malmelkedtek. Francia frank 41.50—42, dollár 895—905, török lira 8—8.30, belgas 39—42, csehkorona 34, silling 32—33, 100, zloti 29—31, di-poleon-arany 1185—1495.

itelezik oldadót

meg és vetik ki. A szusz az idei költség-ügy most kellett volna újabb öt éves kivett miniszteri rendeleten ezt az esedékessé t tolja ki egy eszten-

rium által nak mező-vártásával

35. évi három százalé-ny pedig 39-re emelked-

ül a Banca Nationala tlan, Banca Romaneas-akedett, a Creditul In-za szilárdult, Asta Ro-Dacia Romania Bizto-ztosító 1160-ról 1175-re 575-re emelkedett, C-re lanyhult, Mica 1410-za, Carpatiria 510 mel-

deszi dezés

RÉTI G. MURES SÉBEN ELKERESI

SPORT

Százezer lej jutalmat kapnak a feleki autóverseny győztesei

A rendezőség felhívása a közönséghez

Cluj, október 7. (Az Uj Kelet tud.) Az október 10-i, vasárnapi feleki autó- és motorkerékpárversenyre már az összes előkészületek megtörténtek. A versenyre a legjobb romániai autóversenyzők neveztek, de részt vesznek azon a külföldi autók is. Így a sportkocsi kategóriában tizennégy között indul a német Fritz Werneck is, a turakocsi kategóriában kilenc versenyző között a belgrádi Bosko Milenkovics. A motorkerékpárversenyre kilencen neveztek. Érdekes, hogy mind a kilenc kolozsvári versenyző. A motorkerékpárversenyben a kolozsváriak között indul Grätz Imre, a Haggibor versenyzője is.

Kilencvenöt ezer lej jutalom a győzteseknek

A verseny méreteire jellemző, hogy az apróbb tiszteletdíjakon kívül az Automobil Club és különböző testületek hat értékes kupát osztanak ki a győztesek között, ezek között van az Automobil Club Cluj vándorkupája is. A győztesek azonban minden versenyágban tekintélyes összegű készpénzjutalmat is kapnak. A kitűzött készpénzjutalmak kilencvenöt ezer lejt tesznek ki.

A rendezőség felhívása a közönséghez

A versenyre az egyes versenyzők, akik már Kolozsvárra érkeztek, szorgalmasan készülnek. Egyelőre a versenykocsik és motorkerékpárok rendbetétele szeptember az előkészületek programján. Ma, pénteken azonban már megkezdődnek a próbaversenyek is a következő beosztás szerint: pénteken és szombaton reggel fél hat és fél nyolc között, szombaton délután kettő és négy óra között. Az edzési idő alatt, amint hogy a verseny egész napján is, a feleki autót a magánközlekedés számára lezárják.

A verseny rendezősége meleg felhívással fordul a közönséghez, hogy a verseny tartama alatt pontosan kövesse a rendezőség tanácsait, hogy ezáltal a baleseteknek elejét vegyék. Mindenekelőtt is a legszigorúbban tilos a verseny napján az utasítást való tartózkodás, vagy az azon való keresztezés.

A verseny napján a Kolozsvár-Torda között közlekedő autobuszok és autók a feleki autót megkerülésével közlekednek, részben Szamosfalva, részben Gyula felé.

Két egyetemista labdarugócsapat találkozik a vasárnapi program előterében

Cluj, október 7. (Az Uj Kelet tud.) A vasárnapi nemzetibajnoki program legérdekesebb mérkőzése kétségtelenül a Kolozsváron előtérre kerülő Sportul Studentesc—Universitatea találkozó. Az egyetemista labdarugócsapatok fennállásuk óta először találkoznak. És hogy a találkozó még nagyobb érdekességet nyújt, a sors úgy akarta, hogy a találkozó alkalmából mindkét egyetemes igen nagy szüksége van a bajnoki mérkőzés pontjaira.

Hogy a Sportul Studentesc mennyire készül a kolozsvári mérkőzésre, bizonyítja, hogy az egyesület külföldről hazatért elnöke vezetése mellett értekezletet tartottak, amelyen az elnök a csapat játékosait maximum erőfeszésre és teljes játék kedvük bedobására kérte. Hogy pedig a csapat játékosait jobban ambicionálja a mérkőzés, győzelem esetén személyenként 1000 lej, döntetlen eredmény esetén 500 lej jutalmat kapnak.

A két egyetemesi együttes találkozáját sportkörökben érdeklődéssel várják.

A Venus—Gloria mérkőzésen történt bíróverésért a Nemzeti Bajnokság Bizottsága rendkívüli ülésén a Venus sportegyesületet hiányos felügyelet miatt 5000 lej pénzbüntetéssel sújtotta. Érdekes, hogy a Venust milyen elbánásban részesíti a labdarugószövetség. Az elmúlt héten Brassóban az ACFR—Venus mérkőzésen a játékosokat súlyosan bántalmazták, több sebesülés fordult elő és a brassói csapat csak kétezer lej büntetést kapott a sokkal nagyobb méretű botránnyért.

A Nemzetközi Labdarugó Szövetség (FIFA) utasította a román szövetséget, hogy világbajnoki selejtezőmérkőzését Egyiptommal legkésőbb jövő évi április 4-ig játssza le. A román szövetség Egyiptomnak a december 12-i napot ajánlta, Egyiptom azonban még nem válaszolt.

Vasárnap felavatják a bucaresti Rapid-pályát. A CFR pazar felépítési pályáját vasárnap avatják fel, amikor is a Rapid—AMTE derby mérkőzést játszzák. Mindenesetre a

mérkőzés minősége méltó a felavatás eseményéhez.

A Közép-Európa Kupa bizottsága október 24-én Rómában ülést tart. Az ülés napirendjén az Admira kártalanítása (az Admira—Genova mérkőzés játszását betiltották), Olaszország indítványa a kétszer eldöntetlenül végződött mérkőzések ügyében, de szó lesz a jövő évi küzdelem beosztásáról is. Az ülésen Ausztriát Gerő dr. Olaszországot Cap-pola, Csehszlovákiát Pelikan dr., Magyarországot Fischer Mór mérnök képviseli.

Ausztria—Magyarország válogatott labdarugómérkőzés lesz vasárnap Bécsben. A két csapatot még nem állították össze.

A KMSC szüreti mulatsága. A kolozsvári munkások sportegyesülete október 9-én, szombaton este 9 órai kezdettel szüreti táncmulatságot rendez saját klubhelyiségében, Str. Regina Maria 11. emelet. Belépőjegy 25 lej személyenként. Tekintettel a sportegyesület gazdag sportmultjára, a mulatság megérdemli a közönség érdeklődését, minthogy a jövedelmet sportcélra fordítják.

SZÍNHÁZ·FILM·MŰVÉSZET

Egy pohár víz

— A színház legközelebbi vigjátékbevezetője —

Folyó hó 11-én, hétfőn este mutatja be a színház Scribe örökbecsű vigjátékát, az Egy pohár vizet. Ez a világhírű darab, melyet nemrégiben mutatott be a budapesti Művész Színház Harsányi Zsolt új fordításában és átdolgozásában, olyan hatalmas sikert ért el, amilyenre még példa alig volt.

A történelmi keretben felépített, de rendkívül érdekes cselekmény annyira gazdag, mulatságos helyzetekben, olyan csipős és utólrhetetlen humoru, hogy a maga elévülhetetlen derűs karakterével tulszámolja az utóbbi évek legjobb vigjátékait is.

A darab Angliában játszódik és kacagtató ironiával és szellemességgel viszi

színpadra a tizennyolcadik századbeli londoni királyi udvar politikai cselszövényeit és finoman leplezett szerelmi életét.

A londoni St. James palota gyönyörűen stilizált, királyi termelt mutatja be a színpad és az akkori idők pompázó viseleteit. Kiállításában is csupán szín és ragyogás ez a frappáns vigjáték, amelyet teljesen a Művész Színház előadásai nyomán mutat be a színházunk, Mészáros Béla rendezésében. A színpadon, a szabóműhelyekben és festőtermekben lázasan folynak az előkészületei ennek a rendkívül érdekesnek ígérkező bemutatónak, amelyben a színház drámai együttesnek legkiválóbbjai vannak foglalkoztatva. Ez a bemutatónagy meglepetése lesz a színházi évadnak.

Urileány szobát keres

Operettbevezető a Davila Színházban

Szerdán este mutatták be nálunk a pesti közönségnek egy szezonon át kedves operettjét, az „Urileány szobát keres” című Kellér—Rejtő—Zsigmondi alkotást, valóban pesti izü, pesti hangú és pesti témájú darabot. Nem nagyon látványos, kicsi „felhajítás” táncban, semmi gör-attrakció, de annál bőségesebben ömlik belőle a cinikus és egyben szentimentális kiszoiások árama, pesti léhaság, helyzetek kacagtató fordulataival. Nem is operett, a szónak mai értelmében, inkább zenés válto-per-bohózat. Ez a szó — „válóper” — hozzá tartozik, nemcsak mert témájának tengelyében áll, hanem azért is, mert sokat — tulsokat — foglalkoznak benne és tulságosan szakszerűen a válás jogi részével. Ez a tudakosság nálunk zavarja az előadás ütemét, mert itt mégsem annyira általános ez a „háziállás”, mint Pesten, ahol a vonatkozó törvényt minden jól nevelt urasszony a retiküljében hordja, a férfiak pedig villamoson és fürdőkádban is ezt olvassák, nem pedig detektívregényeket.

Am a témán túl a darab igazán ügyesen alkalmzza ki a válás sok komikumát és szentimentalizmusát is. Szórakoztató, kedves história, persze heppy-ennel a harmadik felvonásban.

A válóperes ügyvéd dr Lukács, dolgos, komoly és főleg erkölcsös polgár, aki akkor esik bűnébe, amikor azt hiszi, hogy a felesége megcsalta egy egyetemesi tanárral. A „bűnbécsés” egyelőre nemcsak bár-kaland és le-részedés, hanem egy szép diákleányhoz való vonzalom, Székely alezredes leányához, Klárihoz, aki a bohózat örök törvényei szerint éppen a kritikus időben csöppen az ügyvéd lakásába. Nem is csöppen, jogszerűen kibérl a lakást, ahonnan nincs kedve ki-

vonulni. Ő lesz azontul az esemény mozgatója, szimpatikus szive-lelke. A bohózat fő-reprezentánsa dr Mohácsis ügyvédjelölt, a pesti könnyelműek józsi reprezentánsa. Hármukon kívül jól megfigyelt fővárosi típusok ágnak: Fifi, a bárhölyg, a háromszor is el-vált Révészné, aztán férje, a mindéből kikopott, transzfuzió-bajnok, az ügyvéd felesége, a hivatásos hamistaru, néhány felszarvazott férj: megannyi jó figurája minden idők bohózatának.

Az urileány, aki szobát keres, Klárit, Űrmössy Magda játszotta. Fiatalságának varázsszával, székeségének frissességével, humorával, üdítő, csillogó énekével és kifinomult, bájos egyéniségével vitte a darabot. A válóperes prakszisban és elméletben avatott hölgyet Paál Magda játszotta, aki nagyobb szerepében most mutatkozott be. Szép jelenség, kellemes előadás, tartásban és öltözködésben izlés jellemzi. Az ügyvéd feleségét Porti Mimi játszotta és énekelte. Koloratúrája meglepően tisztá és nemes. A művésznő ezuttal mutatkozott be a kolozsvári közönségnek, amelynek szimpátiáját teljes mértékben megnyerte. Báza Eva Fifiye kitűnő volt, a fiatal művésznő szép táncával is hatott. A férfiak közül Csengeri Aladár tűnt ki humorával, vásótságával és jó táncával. Jenei János drámai kitérőseiben igaz színésznek bizonyult. Fillért Deésy Jenő játszotta mulatságosan. Kisebb szerepekben Réthely Ödön, Homm Pál, Perényi János, Nagy István tűntek fel. Bereczky Magda szobaleánya természetes, kedves és színes volt. A fiatal művésznő megérdemelt immár mutatósabb munkát is. Csöka József az öreg Révész Elek szerepében brillirozott. A rendezés kitűnő munkája Gróf Lászlóé. A zenét Stefanidesz vezényelte lendülettel és precizitással. (—)

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Péntek fél 9: Urileány szobát keres.
Szombat d. u. 3: A bor. (Ifjusági előadás, kizárólag az iskolák részére. Olcsó hely-
árak.)
Szombat 9: Urileány szobát keres.
Vasárnap d. u. 3: Csárdás (51-edeszer. Olcsó hely-
árakkal.)
Vasárnap d. u. 6: Delila.
Vasárnap este 9: Urileány szobát keres.
Hétfő fél 9: Egy pohár víz. (Scribe világhírű vigjátéka, amely a Művész Színházban 150 előadást ért meg. Főszereplők: Erényi Böske, Fényes Alice, Harmath Jolán, Mészáros Béla, Nagy István, Lantos Béla, Szabados Árpád. Ragyogó, teljesen új-szerű kiállításban, eredeti jelmezekkel. Rendező: Mészáros Béla. Premier bérlet 6. szám.)

Kedd fél 9: Egy pohár víz. (Rendes bérlet 6. Irodalmi bérlet 4. szám.)
Szerda fél 9: Egy pohár víz.

URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Pénteken, szombaton és vasárnap: A ter-ror. Izgalmas kalandorfilm, főszerepek-ben: Bette Davis, Edward G. Robinson.

A ROMAN OPERA MŰSORA:

Péntek, október 8: Lonjumeau postás.
Szombat, október 9 (iskolai matiné): Eladott menyasszony.
Vasárnap, október 10 (este): Lonjumeau postás.
Hétfő, október 11: Vigözvegy.
Szerda, október 13: Parasztbecsület. Aurel Tripon tenorista fellépésével és Bajazzók.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyezéri közönség egy sző 3 lej, vasárnap betitvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetéseket díj előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portódíjat mellékelve van.

100.000 lejjel és 300.000 lej értékű ingatlan garanciával gyári képviseletet keresek, vagy rentabilis vállalatot betársulnék. „Kor-
rekt” jellegre a kiadóba.

Reprezentálóképes egyén, volt gyáros, ke-res Erdély, Bánát és Bukovina területére utazási képviseletet. „Információ kibővíró” jel-
legre. Fuchs Satumare, Filipescu 21.

Perfekt román, francia, német szakos egy-
temi hallgató korrepetálást vállal. Cim: Fetzmann, Xenopol 7.

Eladó féllóerős dinamómotor. Cim: Káhá
Ede dentist Sighet.

Vasszakmában képzett 19 éves segéd f. é.
október 15-ére tartós állást keres. Szives meg-
kereséseket „Szerényigényű” jellegre a kiadó-
be kérek.

Kiadó azonnalra üzemeltetés és pince-
helyiség Plaja Mihai Viteazul 30, sarokház-
ban. Értekezni az udvarban.

Kertes házban két szoba konyha, speiz, stb.
kiadó. Bratianu No. 45.

Eladó olajgyári berendezés kettős számú
hidraulikus présrel. Megtekinthető: Salomon
Dezső olajgyár Gherla.

Csütörtök, október 14 (matiné): Bajazzók és
Babatündér balett.

SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Pénteken, szombaton és vasárnap: Az
igazi férfi. Szenzációs zenés vigjáték, fő-
szerepekben: Heinz Rühmann, Gusti Hu-
ber, Theo Lingner.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Pénteken: Öt világrész leghatalmasabb film-
alkotása: Pearl S. Buck világhírű re-
génynek filmváltozata: Az édes anyaföld.
Főszerepekben: Paul Muni és Luise Rai-
ner. A film hosszúságára való tekintettel
az előadások pontosan 2.30, 5, 7.30 és
9.30-kor kezdődnek. Monopol Metro Gold-
win film. Előtte Fox journal.

MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Pénteken, szombaton és vasárnap
3, 6 és 9-kor: I. Az áruló. Izgalmas cow-
boy dráma. Fősz.: Dick Foran és Paul
Stone. II. Szépségkirálynő. Gyönyörű
operett. Fősz.: Dick Powell, Mary Astor
és Patt O'Brien. III. Journal.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, október 8.

Bucuresti. 7.30: A reggeli műsor közveti-
tése. Majd: Hírek, sport, időjárás- és vizálás-
jelentés. 13: Gramofonlemez. 13.25: Sport-
hírek. 13.40: Gramofonlemez. 14.15: Hírek.
14.30: Gramofonlemez. 15: Hírek. 16.45:
Előadás. 19: Sibiceanu zenekar. 20.10: Fel-
olvasás. 20.30: Theodorescu hegedűművés-
hangversenyének közvetítése. 21.10: Gior-
dano: Andrea Chenier, négyfelvonásos opera
közvetítése gramofonlemezek. 23.45: Hírek
közvetítése külföldre németül és francián.
23.55: Hírek.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána gramofon-
étrend. 11: Hírek. 11.20 és 11.45: Felolvasás.
13: Déli harangszó. 13.05: Enekegyüttes. —
14.30: Cigányzene. 17.15: Diákfelőra. 18: Egy
felfedezetlen ország. Utirajz. 18.30: Gramo-
fón. 19.30: „Hovancsina”. Zenedráma az Ope-
raházból. 21: Hírek. 21.50: Hírek. 22.40: Hi-
rek. 23.55: Időjárásjelentés. Utána hírek an-
gol nyelven. 24.05: Cigányzene. 1.05: Hírek
külföldre.

F O G

HIL

Zamenho

Varsó, október 7. T. todox zsidó teme-
autó autó hátán. A
megállnak és érde-
nek? Nagy halott
nyien kísérik...

Valóban nagy ha-
lad ebben a temet-
A temető cinter-
ész-szakállu zsidó f-
van a varsói rabb-
derben.

Egyszerre kinyil-
kettesével belépde
Már jömesszire jár-
még mindig egyre.

A sokszáz éves z-
a sírokra terülő e-
esemény történik:
resszus résztvevőin-
tisztelni a meste-
zetközi nyelvel a-
beriséget, hogy a-
süllyedt világ ismé-
meg magát. Nagy-
egyetemi tanárok,
körüli a sirt, kezül
egy szál fehér virá-
nemzet színei.

Hangerősítőket
sirtól legtávolabb
nepséget. Közvetlen
mester hozzátartoz-
Ádám és leányai: f-
már régen itt pih-

Megkezdődnek a
zetek fiait méltatja
nagy művét az esz-
lány nyelv keletkezés-
dulóján, a hálás e-
le a mester sírján.

A hozzátartozók
lehajtott fővel áll-
perantista veterán
nitványai. Ösz ur-
nyolcvan évesek,
lok.

Semmisen kén-
résztvegyenek a v-
De megérették a-
amit az eszperan-
fejlesztésében jelen-
átadták az utánuk
a következő-
a találkozóban a v-
ból három nemzed-
azon nyelven.

A veteránok m-
a mestert, levele-
hallgatták a tan-
első hívó szóra,
a fiataloknak: ho-
tán lelkesedésből

A hangerősítő-
hangot szór szét
leánya beszél, a g-
megindul a mene-
a sir elé járulnak
hér virágaikat, a-
borítják a mester

Legmeghatóbb
tisztelése, akik
ciaországból hozta
tista testvéreik

A katedrális t-
gozta, midőn a-
és delelőn áll a-
kapun. Az évszáz-
tőre csend borul.

UJ KELET Legújabb hírek

London és Párizs egy bizonyos időponton túl nem hajlandó várni az olasz válaszra

A Popolo d'Italia cikkének visszhangja a francia sajtóban

Párizs, október 7. Francia diplomáciai körökben nem titkolták el meglepetésüket afelett, hogy a francia-angol jegyzékre még mindig késik az olasz válasz. Hangoztatják, hogy Párizsban és Londonban nem várhatnak bizonyos időpontot túl és ha a válaszádat tovább halogatják Rómában, újabb lépéseket tesznek az olasz fővárosban. Ami a négyhatalmi értekezlet lehetőségét illeti, Németország részvételébe nem mehetnek bele, mert nem földközi-tengeri hatalom.

A Havas párizsi jelentése szerint a Popolo d'Italiában tegnap megjelent cikk rendkívüli érdeklődéssel kommentálja a francia sajtó. A l'Epoque azt írja, hogy mostantól fogva a Berlin-Róma tengely merőlegese Tokióban van. Tudjuk azt is, hogy ez a tengely nem tart fenn jövőszonyt az Egyesült Államokkal és a Vatikánnal. Ellenkezőleg, az Egyesült Államok és a Szent Szék a Párizs-London tengellyel rokonszenvenek. Ez hasznos, mert az Egyesült Államok és a Vatikán elég nagy szerepet játszanak a világon. Vatikán nazon lelki állapot felé, ami olasz részről nyilvánvalóan idegen sugalmazás.

A Le Figaro szerint az egész vatikáni politika méltóságában és tekintélyében érzéki magát érintve azon kormányelnök szavai által, aki hajdan katolikusként nevezte magát. Bizonyos aggodalommal tekint a Vatikán azon lelkiállapot felé, ami olasz részről nyilvánvalóan idegen sugalmazásnak az egyházzal élesen ellentétes befolyásnak tulajdonítható.

A Le Populaire szerint Mussolininak Francohoz intézett távirata az első válasz a Rómához intézett jegyzékre. A majoreai olasz repülő részvétele Valencia és Barcelona bombázásában, a második számú válasz. A sorozat folytatódhat és folytatódni fog. Londonban és Párizsban nem tulságosan határozottak ahhoz, hogy megszakítsák ezt a folyamatot.

Az Excelsior kijelenti, hogy a londoni kormány tegnap este foglalkozott az olasz válasz összes lehetőségeivel. Nem számítanak az igenlő válaszra, hanem kétségesre és feltételesre, esetleg egyenesen elutasító válaszra.

A valenciai kormány eltöltötte a katonáknak a politizálást

Mint Valenciából jelentik, a nemzetvédelmi minisztérium törvényrendeletet adott ki, amelyben a hadsereg politikamentesítése érdekében megtiltotta a tisztoknak, hogy politikai jellegű tüntetéseken vegyenek részt, sajtónyilatkozatokat adjanak, vagy rádióban beszéljenek. A dekrétum indoklása szerint tekintettel a köztársasági hadsereg összetételére, lehetetlen bizonyos kollektivitás megnyilvánulásának tekinteni a véleménynyilvánítást. A hadsereg mindenkié és senkié. A hadsereg csak a népe.

Valencia, október 7. (Rador.) A köztársaságiak közölménye szerint azon hely közelében, ahol hétfőn megtámadták a Basilik angol hadihajót, torpedót találtak, amelynek jelei megfelelnek az olasz tengerezészet által használt lövedékeknek.

Megkezdte működését a burgói kormány mellé rendelt angol diplomáciai képviselő

A Havas hendayi értesülése szerint minden készen áll arra, hogy rövidesen megkezdje működését a burgói kormány melletti angol hivatalos diplomáciai képviselő és a felkelő spanyol kormány londoni képviselője. A két kormány között váltandó jegyzékek állítólag készen állnak és azok kicserélése a napokban várható.

Róma, október 7. A Stefani olasz távirati ügynökség jelenti, hogy a legutóbbi genfi tanácskozásokkal kapcsolatban, melyek a kínai konfliktus nemzetközi beavatkozására irányultak, a Giornale d'Italia azt írja, hogy a tanácskozásokat nagyrészt Anglia sugallotta, amelynek japánellenes magatartása ismeretes, de aki szívesen hártja másokra a cselekvést. A tanácskozásokkal kapcsolatban a lap leszögezi, hogy hiányzott a közös együttműködéshez szükséges bátorság. Mindenki Japán támadásáról beszél, de beszédek során nem nyilvánult meg fenyegető álláspont a jogtalan megszállás ellen, mint annakidején Olaszország ellen, amely pedig az abessziniai rabszolgáság ellen harcolt.

Zsidó-verések kísérik Robu és Cuza máramarosi látogatását

A szigeti zsidó kereskedők be akarják zárni üzleteiket

Sighet, október 7. (Az Uj Kelet tud.) A cuzista agitátorok erdélyi körútjának során eljutottak Máramarosba is. Amint előrelátható volt, kilengéseke és zsidóverésekre vezetett a zsidólakta vármegyében a cuzista agitátorok megjelenése.

Szerda este Máramarosra érkezett Nichifor Robu cuzista képviselő. Csütörtök délelőtt George Cuza és Ciolac képviselők is megérkeztek, tíz más agitátor kíséretében. A délelőtti folyamán hívekkel gépkocsin Suga-tagra utaztak a cuzisták és sorra bántalmazták az utjukba eső zsidókat. A szigeti Kispiactéren egy 14 éves zsidó fiút sebesítették meg az autóból kilendített bottal. Sajovits Lázár 65 éves zsidó ugyancsak súlyosan bántalmazták. A város határában Markovits Mózes 16 éves és Selikovits Sámuel 24 éves fiatalembert verték meg, akik a Rona folyóba vetve magukat, tudtak csak menekülni a cuzista verekedők karmaiból. Bártaiu mellett Junger Sámson és Ábrahám fiatalembereket bántalmazták.

Liebermann Márcus nagybocskói zsidó fuvarost, aki Nagybanról tért haza szekérével, véresre verték és hatszáz lejt is elvették. A szerencsétlen embert kórházba kellett szállítani.

Sugatagon, ahol éppen vásár volt, ötven embert sikerült összegyűjteniök a cuzistáknak, hogy meghallgassák Robut és Cuzát. Gyűlöletes antiszemita szónokiakat hangzottak el. Ma délelőtt a szigeti Városi Színházban tartanak népgyűlést a cuzisták. A városban ezért érthetően nagy az izgalom, különösen a kereskedők körében, akik be akarják zárni üzleteiket. A zsidó lakosság képviselőjében dr. Danzig Samu főrabbi és Jozovits Lipót, az ortodox hitközség elnöke ma felkereste a távollevő prefektust helyettesítő dr. Guiman alispánt, akitől megfelelő biztonsági intézkedéseket kértek a lakosság nyugalmanak és a város rendjének megővására. Az alispán megnyugtató kijelentéseket tett a zsidóság vezetői előtt és úgy a polgári, mint a katonai hatóságok széleskörű ovintézkedéseket fogantatosítottak.

Elénk feltűnést keltett szigeti körökben, hogy Sugatagon Dumca János főszoigabíró látta vendégül a cuzista agitátorokat. Az is figyelemreméltó jelenség, hogy a gogo-cuzista párt szigeti tagozatának vezetői: Micu kereskedelmi iskolai igazgató és Pusca tanár. A vezetésük alatt álló kereskedelmi iskola növendékeinek túlnyomó része zsidó tanuló.

A kínaiak Sanghajnál ellenállanak a japánok fergeteges támadásainak

Felrobbant a legnagyobb tokiói lőporraktár

Az Észak-Kínára zúdult árvíz megbénította a japánok hadműveleteit

Mint Sanghaiból jelentik, az utolsó 48 órában az ár behatolt a kínai lövészárkokba, de a katonák, bár helyenkint övig állanak a vízben, ellenállnak a japánok fergeteges támadásainak. Valóságos trópusi eső esik szüntelenül, amely a repülőket tevékenységét teljesen lehetetlenné tette. A japánok minden erejüket erre a frontra összpontosították és a Kianguan-Iunang közti 12 kilométer szakaszon próbálják átörni a kínai vonalakat. Mindkét részről kíméletlenül küldik a harc, úgyhogy a halottak száma igen nagy. Az Izumo páncélos megjelent a Yang-cse folyón és résztvesz a harcban.

A tiencsini japán csapatok vezérkara azt jelenti, hogy a japán haderők repülőik és egy páncélvonat által támogatva, elfoglalták Pingyuan helyiséget a Tiencsin-Fukeu vonalon, a Tehcsiu és Csinan közti ut felénél.

A tiencsini fronton kólera-járvány ütötte fel fejét. A városban négy esetet je-

leztek, Dajrenben egyet. A japán hatóságok erélyes intézkedéseket hoztak a járvány terjedésének megakadályozása végett.

Kantoni jelentés szerint úgy látszik, hogy a japánoknak sikerült szétrombolni a Kanton-Hanhov vonalat. Ma egyetlen vonat sem indult el Kantonból.

Mint Tokióból jelentik, ma hatalmas robbanás történt az egyik legnagyobb tokiói lőporraktárban. A robbanás ereje néhány más közeli gyárépületet is romba döntött. Az áldozatok ismeretlenek.

Tiencsini jelentés szerint hatalmas áradás fenyegeti Észak-Kína egyes részeit, amelyek jelenleg a japánok kezében vannak. Ez annak tulajdonítható, hogy a szeptember végi harcokban a kínaiak szétrombolták a Macsiang vidéki nagy gátakat. A víz a csatornából Peking és Hankeu között elárasztotta a vidéket és az ár Tiencsin és Pukeu környékét is fenyegeti. Emellett napok óta esik az eső, valóságos

felhőszakadások dagasztják mind nagyobbra a folyamok szintjét. A japán katonai hatóságokat rendkívül aggasztja a fronton harcoló csapatok ellátásának kérdése. A helyi kínai hatóságokkal folytatott tárgyalásai során a japán hadvezetőség igyekezett olyan megoldást keresni, amely hi-va-va lenne elhárítani a katasztrófát. Az áradások miatt az északi kínai hadműveletek majdnem teljesen megszűntek.

Roosevelt beszédének visszhangja a francia sajtóban

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

Párizsból jelentik, hogy a ma reggeli lapok elsősorban Roosevelt beszédének visszhangjával foglalkoznak, másodsorban a francia-angol jegyzékre adandó olasz választ tárgyalják.

Az Echo de Paris kiemeli Roosevelt beszédének azon részét, amely szerint „a semlegességet nem lehet pajzsunk tekinteni és hogyha a nyugati országok baj érné, az esetleges támadóknak sohasem szabad arra számítaniok, hogy segítséget kaphatnak az Egyesült Államoktól. Ezt figyelembe kell venniök a háboruskodó embereknek”. Elég rokonszenves jellemzés — írja a lap, — hogy sem a németországi, sem az olasz lapok nem közölték le a csikájók beszédét.

Egyébként francia politikai körökben kijelentették, hogy Delbos külügyminiszter tegnap melegeledését fejezte ki az amerikai ügyvivő előtt, valamint minisztertanácsai előtt is, Roosevelt elnök beszéde felett.

Japánban „bombaként” hatott Roosevelt beszéde

Mint Tokióból jelentik, japán körök egyenesen „bombának” nevezik az amerikai külügyminisztérium nyilatkozatát, amely szerint Japán megszegte volna a kilenc-hatalmi egyezményt. Roosevelt elnök beszéde után szánítottak bizonyos lépésre az Egyesült Államok részéről, de a nyilatkozat megfogalmazása meglepetést keltett. Japán körök mégis kétségüket fejezik ki afelett, hogy a nyilatkozatot pozitív akció követné és reménylik fejezik ki, hogy az csak platonikus jellegű maradjon.

Egyidejűleg a Reuter jelenti félhivatalos tokiói forrásból, hogy Japán el fogja utasítani a kilenc-hatalmi értekezleten való részvételre szóló meghívást.

Roosevelt beszéde mély benyomást keltett Genfben is

Genfi jelentés szerint az amerikai külügyminiszter nyilatkozata és Roosevelt beszéde igen mély benyomást keltett népszövetségi körökben. Cordell Hull állításai a kínai-japán viszály ügyében általában egyeznek a népszövetségi felfogással. A nyilatkozatban bizonyosságot látják annak, hogy a közeljövőben közös akcióra kerülhet sor. Népszövetségi körökben tudni vélik, hogy az amerikai kormánynak szándékában áll a genfi intézményhez intézendő külön átiratában közölni a kiadott közlemény szövegét.

Kína is elégedett

Sanghaji jelentés szerint hivatalos kínai körökben rendkívüli elégedettség uralkodik a washingtoni külügyminisztérium azon nyilatkozata folytán, amely elítéli a japán támadást. Azt hiszik, hogy a nyilatkozat egyet jelent a szigorú semlegesség és elszigeteltség politikájának felhagyásával és hogy az nagymértékben meg fogja erősíteni a Népszövetség erejét Japánnal szembeni viszonyában. A kínaiak remélik, hogy a Népszövetség és az Egyesült Államok minél hamarabb tettekre fogják elhatározni magukat, mert különben késő lenne megakadályozni a világfelfordulást.

—x—

Négyes ikreket szült egy regáti asszony. Bucurestiből jelentik: Ana Simniceanu Cirseti községbeli asszony (Botosani megye) négyes ikreket adott életet. Az ikrek közül kettő fiu, kettő leány. Néhány óra múlva egyik fiu és egyik leány meghaltak, a másik kettő teljesen egészséges.

FRATERNITAS Könyv és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 18-60.

CENZURAT

Taxa postala
piättite in num.
No. 224713/929.

10. Telefon: 18-60. Előfizetés Havonta 110, negyedévre 600, egészévre 1200. Földre: Havonta 2, félévre 12, egészévre 24. Detések díjszabás szerinti. KELET a transilvaniai zsidóság egyetlen politikai org. Cikkeink utánnyomott forrás megjelölésével.

Miért megy Alba-Juliacra

Maniu Gyulának az országban és az azt körülvevő népek között való részvétele izgatott képezi a sajtó lapjain egyaránt. Akárhogy is vesszük el, hogy ismét felvegye és félreléve ezeit megakadályozza, hogy az előzetes tapogatózások a Maniu elhatározásait zetre jellemző és a kádaverben, illetőleg láttak napvilágot. Az Adevéruiban tudjuk, hogy „Tiszázás felé?”-ket írja:

„Bizonyos megnyilvánulások Maniunak vasárnapjának beszéde által tisztázódás kezdődött. Nem akarunk egy közből esni. De elégtételt el a közvélemény által normalizálás ezen eseményekkel szemben. A kolozsvári beszéd, amellyel Maniu a nagyváradi ünnepségek előtti megjelenésénél mutató, hogy a városnak tartotta felelősségét. Bizonyos körökkel, hogy Maniu helyi vonul. Lelelisméti lehet másnak bírnia. ahogy lelkiismerete azonban nem volt haszontalanul nem tulságosnak. Ezenfelül Mani-lyos komplikációk a portok és személyek teremtettek köréje, minden emberek jelentéséből való az, a támadó. Mindehhez hogy Maniu helyzete zavarta a nemzeti politikai és lehetőséget a lenfeleknek, hogy a Maniunak az a felfogást ezekben az automatikus elintézői bizonyos intézkedések Maniu sohasem támasztanak fontosságuk. Ezért minden országokmányos rendszerpolitikai tisztázásnak folyamata, amire kezdődött, maradó. Ez a vezérelt, hogy Bucurestiságot tulajdonítanak következtetéseket a gatartásából.

A maniuisták közt Nona dr. Boila Zaccari ket ír a Maniunak a cikkről. Ez a cikk a fül, cáfolja, hogy a na álláspontját hangsúlyozza, hogy azért megy Alba-Juliacra, hogy a gurai méltóságában közzét a következők: „Foglalkozunk amelyek az utóbbi ötöttek. Ezek a hívatkozhatnak, amely tozott, mások szeri Aprilis 4-ike óta között meg a nyilban, sem írásban ményt az aktuális között be a ha'cos vennittségéből a jelez mozdult ki.

Nem tudjuk, honem a gyulafehérvéte, hogy résztvevőadonkudáshatna'cos politikába toztatna magatart